

WESTERN ROMAN
LASO
cijena 200 d broj 697

Tex Colt

URLIK PROKLETOG

Tex Colt:

URLIK PROKLETOG

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor
Stevo Maoduš)

Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

Urednik: Milivoj Pašiček
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Tex Colt: **URLIK PROKLETOG**

Naslov originala: **SCHREI DER
VERDAMMMSTEN**

Copyright: Meyerpress

Recenzija: Biserka Pupavac

Prijevod: Stijepo Martinović

Laso br. 697 izlazi 21. 2. 1987. u nakladi od
64.565 primjeraka

»Prokletstvo«, promrmlja Raf dok su ostali kauboji poskočili na noge i mašili se oružja. Onaj tko je ikada živio na Zapadu dobro zna kako je mučan osjećaj naći se pred zlokobnim cijevima iz kojih samo što nije zasikalo olovo... U to se jahači nađoše u krugu cdbljesaka vatre. Bjehu dvojica – sjahali su brzinom čegrtuše na spuštajući cijevi svojih koltova.

»Dolje s tom gvožđurijom«, začu Raf nečije riječi: bio je bijesan što ga prekidoše usred priče što ju je ispredao. Raf je nadaleko bio poznat po svojim kazivanjima. Nije bilo kauboj koji ne bi, videći ga kako odlaže gitaru i sprema se otpočeti priču, potražio mjesto bliže njemu i vatri...

»Proklete zvijeri«, opsuje kauboj i daje oduška svom bijesu na psima što su se motali uokolo – zamjetno ne hajući za došljake. Raf izrekne još nekoliko žestokih riječi proklinjući i nedovršenu priču i Kanjon duhova i sve redom...

Znao je na tisuće legendi. Dovoljno dugo je žuljao sedlo uzduž i poprijeko Divljeg Zapada da je mogao napabirčiti bezbroj podataka o znamenitim likovi-

ma, čuti stotine anegdota, prisustvovati desetinama događaja oko kojih će se kasnije ispredati nevjerojatna kazivanja. Kad bi se polako spuštalo večernje rumenilo nad prerijom – pa još ako bi na žaru zacvrčala pečenka, a boca viskija počela ići od ruke do ruke – Raf bi jedrio punim jedrima...

Ali otkad se zaposlio kod Simmonsa sve je bilo nekako drukčije. Najprije, taj prokleti Kanjon duhova... Bio je to dubok usjek u stjenovitu brdu, strmih strana, a dugačak miljama. Nitko ga nikada nije projahao do kraja, do mjesta gdje se navodno nalazi grob nekakva obješena čovjeka. Nitko nije vidio grob, ali su svi znali da on postoji i to zlokobno mjesto bacalo je dugačku sjenu na živote svih ljudi koji su za nj znali. Na Rafov posebice, jer je on jedini među kaubojima bio sudionik zbivanja prije desetak godina...

Kadgod bi se ulogorili u blizini Kanjona duhova, nije mogao a da ne počne iznova sa sjećanjima na taj događaj, uspomenama kojih se nikako nije mogao otarasiti. Ali, ovoga puta tek što je nanizao nekoliko rečenica, oglasili su se psi. Vječni

prizor ljudi oko vatre, čarobne igre rumene svjetlosti plamenih jezika i mrkloga mraka oko njih, bio je grubo prekinut dolaskom dvojice neznanaca.

Nakon što je prijateljskom razmjenom pozdrava bio izbrisan neugodan dojam iznenadnog upada iz mraka u društvu oko vatre, stranci se primakoše spuštajući oružje u futrole. Ali izgled jednoga od njih prožme kauboje ledenom jezom: bio je to snažan mladi Indijanac odjeven u raskošno ruho poglavičnika nasljednika – i to poglavice snažna ratničkog plemena. Momak se držao kao usred vlastite kuće i kauboji se nadoše u čudnoj situaciji – gotovo su ga htjeli zamoliti za dopuštenje da opet posjedaju oko vatre. Drugi je bio bijelac, izgledom sasvim nalik tisućama onih što provode život u sedlu budni poput sove i brzi na okidaču. Širok traperski šešir pokrivao mu je čelo. Obojica su imali konje najplemenitije pasmine, kakvi se rijetko viđaju.

»Idemo prema Grant Hillu«, reče neznanac vadeći iz bisaga komade mesa što ih je kanio nataknuti na prutove oko vatre. »Ne poznajemo ovaj kraj...«

»Hm,« ogласi se Corney, jedan od Rafovih drugova. »Da ne kanite poduzimati štogod u vezi sa zemljišnim knjigama...?«

»Moj prijatelj ima tamo nekog posla,« odvrati došljak, »a ja ga pratim.«

»Pa... ako je tako,« odahne Raf, »onda se smjestite oko vatre što udobnije možete i odmorite se do jutra. Tada ćemo vam pokazati najkraći put do Grant Hilla. A, ako me pitate... to vam je jedno vraški dosadno mjesto.

Ni vragu tamo nije lako naći zabave...«

Stranci pojedoh svoju jednostavnu večeru ne uplićući se u razgovor Rafovih prijatelja. Zatim izvadiše pokrivače te legoh malo postrance od grupe. Raf je iščekivao taj trenutak nadajući se da će moći nastaviti svoju priču. Kako ni ostalima još nije bilo do sna, netko pristavi na vatru novu oblicu i iskre se vinu visoko pod tamnoljubičasto nebo. »Bogami, bio je to loš dan za Grant Hill« otegnuto će Raf. »Kad su opljačkali banku, najprije nitko nije znao što se zapravo zbiva... Pucalo se divlje ulicama, a onda, kao na nevidljiv znak, preživjeli spustiše oružje. Blagajnika, staroga Bartona, tek kasnije pronađu među ubijenima. Blagajna bješe odnešena... a to je bilo veliko zlo jer su ljudi iz Grant Hilla i okolice držali u njoj sav svoj novac i zlatno grumenje. Da, bilo je to u vrijeme zlatne groznice... Kad se proćulo za pljačku, a vijest o njoj se širila poput prerijskog požara, nastane u gradu velika pometnja...«

A bio je tamo i neki Warnbright smiješna imena, Hippolyte, koji se bio doselio nedugo prije prepada, sagradio kuću u Kanjonu duhova i pribavio papire za komad zemljišta oko nje. I prema njegovoj kući vodio je krvavi trag – i njega su okrnuli u pucnjavi.

Nije mu pomoglo što je tvrdio da se samo slučajno tu zatekao. Rulja u potjeri tražila je krv i žrtvu, pa ga objesiše u Kanjonu, niti stotinu koraka od kolibe. Nikad neću zaboraviti kako je iskolačio oči i kako su mu noge čudno trzale. Prokleti bili, linčovali su ga bez suda i dokaza.

Velim vam, strašno je nekoga tako lišiti života. U mirno doba se o tome premalo misli, velim vam, premalo... A da vam Bog dâ da samo jedanput osjetite na svojoj koži pogled umirućega!... Gledao me je onim razrogačenim očima dok mu je duša plazila iz nosa, i bio bih ga najradije tada oslobodio užeta. Osjećao sam oštricu noža pod rukom kao najusijanije željezo... ali da sam pokušao bilo što, svjetina bi i mene objesila o brijest. Onaj pogled, velim vam, neću nikada zaboraviti... Nekoliko dana kasnije javiše se u stanovnika Grant Hilla prve sumnje. Shvatili su da je pljačkaš izmakao, da krvavi trag nije mogao biti valjanim dokazom Warnbrightove krivice. Ali, njega više nije bilo, a istraga se zaglibila. Žena i sin urediše mu grob koji, kao i priču, pokri trava... Malome je bilo šesnaest godina, stajao je pored mene kad su mu vješali oca. Ni njegov lik ne mogu zaboraviti... Vikao je 'Tata! Tata!', a onda nestade. Nitko ga više nije vidio u ovom kraju. Gospođa Warnbright ostala je u Kanjonu, u blizini muževljevog groba. Već je starica, uza nju živi neki još stariji nijem, nagluh i poluslijep Indijanac. Bio je nekoć travar, neobičan svat. Suplemenici mu bjehu odavno nekamo otišli, a samo je on još živio u Kanjonu, u svojoj kolibi pokrivenoj granjem. Tko zna što ga je vezivalo s gospodom Warnbright... Nisam mogao zaći tamo od onog vješanja. Zbog sablasti... Kauboji su već mrzovoljno negodovali zbog dužine priče koju su ionako čuli stotinu puta. Nisu vjerovali Rafu, a ni priča o jezičvom događaju u neposrednoj

blizini nije ih razveseljavala. Još više se primakoše vatri što je dogorijevala.

»Utvara je tamo,« opet će Raf. »Warnbright tumara uokolo, a što se drugo moglo i očekivati... Kažu, traži čovjeka zbog kojega su ga objesili. Onoga koji je zaista opljačkao banku. Prikaza se prvi put pojavila nedugo nakon linčovanja, glave nakrivljene ustranu i još s užetom oko vrata.«

Dok je Raf pričao, zvijezde zakloniše mrki oblaci. Plameni jezici ustuknuše pred naletima vjetra, a u zraku se osjeti vonj uzvitlane prašine. Konji počеше uznemirano rzati i udarati kopitima prednjih nogu o ledinu. Obuzeti Rafovom pričom, kauboji postadoše svjesni približavanja oluje tek kad im vjetar zasuo oči i usta pijeskom i trunjem. »Dovraga!« drekne Mocky, vođa skupine. »Nevrijeme će, ljudi. Ovdje smo bez zaštite... Stoka će u Kanjon, a mi moramo pod stijene jer ćemo ovdje prokisnuti do kože!«

Kauboje nije trebalo dugo nagovarati. Znali su da na Zapadu nevrijeme dolazi iznenada i da se ravnica u tren oka pretvara u blatnjavo jezero. Spasa od kiše i bujica moglo je biti samo pod liticama nadomak Kanjona duhova. Dovikivanje kauboja razbudilo je i usnule goste.

»Požurite s nama. Za pet minuta ovuda će se moći samo plivajući«, dovikne im Mocky ispitivački motreći olujno nebo. Oni hitro smotaše svoje prostirke i pokrivače i baciše se u sedla.

»Onuda!...« povikne Raf pokazujući rukom prema brdima. »Ako imate sreće, bit ćete tamo prije pljuska.«

Zrak je bio pun elektriciteta. Konjske grive osuše se sićušnim iskricama, a ljudi, vinuvši se u sedla, uz povike i psovke požure prema crnim brdima na rubu prerije. Topot kopita o suhu zemlju izmiješao se s tutnjavom krda i dalekom grmljavinom. Životinje i ljudi u paničnom strahu od skorog nevremena hitali su kroz noć.

Kad je prva munja osvijetlila ravnicu, kauboji vidješe što znači imati dobra konja: dvojica stranaca bila su daleko ispred njih. Indijančev i traperov konj hitali su pred stadom i Rafovim društvom, kao da jezde bez napore, i kad se spustiše prve teške kapi, njih dvojica su se već dohvatili planina. Nebo se spojilo sa zemljom, munja za munjom parala je nebo, a iz niskih oblaka lijevalo je kao iz kabla. Grmljavina je odjekivala uzduž i poprijeko prerijom i vraćala se odbijena o strme litice.

Iako žedna, zemlja nije mogla upiti toliku količinu vode, pa su se udubine u tren oka pretvorile u jezera. Raspuklinama poteškoše blatnjave bujice. Kao da je nebo htjelo nadoknaditi ono što je uskratilo za dugih sušnih mjeseci...

Indijanac i traper, daleko ispred kauboja, prepustiše svojim konjima da instinktivno nađu sklonište od nevremena. Ali, što su se više približavali Kanjonu duhova, životinje su pokazivale sve zamjetnije znake uznemirenosti. Kao da su slutile skrivenu opasnost. Nije uspio ni jedan pokušaj jahača da ih skrene u drugom smjeru!... Nešto nesхватljivo kao da se sručilo na sudbine tih ljudi; od straha što ih je tog časa obuzeo čela im se orosiše ledenim znojem.

Uto prođe prvi nalet nevremena. Pred njima je bio ulaz u kanjon što su ga mogli dosegnuti prije novog pljuska, a tada, otresajući kapljice s odjeće, Indijanac i njegov bijeli pratilac postadoše svjesni nečega što se činilo neizbježnim: izgubili su kontakt s kaubojima.

»Nije važno«, reče traper. »Ujutro ćemo se snaći i bez njih.« Istoga trena vidje svoju i Indijančevu sjenu na litici pred njima. Okrenuo se da vidi kakvo im je to svjetlo s leđa i zaprepasti se videći golemu buktinju koja im je prijeteći u skokovima prilazila s ravnice.

»Kuglasta munja!« ote se traperu. »Brzo na konje!«

Ognjeno klupko promjera gotovo dva metra nezadrživo se i gotovo bez šuma kotrljalo prema njima. Kad ih je obasjalo plavičasto svjetlo, konji se silno uznemiriše i nije ih se više moglo držati na uzdi. A trebalo je bježati što se brže može. Trebalo je i pobacati sve metalne predmete sa sebe – ali koji bi se to čovjek na Zapadu lišio noža i puške!... Spas je bio u brzini bijega.

»Trk, Hashy!« uzvikne Indijanac bacajući se u sedlo, a i njegov bijeli pratilac uzjaha uz povik svom konju; životinje su bile toliko prestrašene da ih zaista nije trebalo podbadati. Ali u istom trenutku i kuglasta munja udvostruči brzinu. Kao da je usmjerava snažan magnet, porijela je prema jahačima koji su joj očito bili jedini cilj. Traper se silno prestraši vidjevši još jedanput kako se njihove sjene jasno ocrtavaju na stijenu – ovoga puta još oštrije – te polegne po konjskom vratu i boc-

ne svog Pegaza stremenima pod sapi.

»Brže, Wanomeh!« dovikne svom prijatelju.

Konji i jahači hitali su iz petnih žila – sve dublje prema uskom dijelu Kanjona. Klanac bješe sablasno osvijetljen sjajem munje što ionako neljubaznu krajoliku davaše jeziv izgled. Strah od blješteće prikaze izbezumio je životinje, a razmak između kugle i njih bivao je sve manji. Munja ih je pratila poput ubojice koji se poigrava svojom žrtvom, sustižući ih i kad bi je pokušali izbjeći naglim skretanjem i mijenjanjem smjera.

Bijelac se u očaju pokuša prisjetiti kakve molitve, ali u tom času njegov vranac posrne, a zatim se, panično njišteći, stro-pošta u kamenje. Očiju razrogačenih od užasa traper izleti iz sedla u visokom luku.

Tresnuo je u gomilu šiljata kamenja odronjenog od okolnih stijena. Kao da je pao u trnje. A tada, niti pet metara od njega, naišavši na bujicu stvorenu kišom, ta grozomorna utvara rasu se u tisuće iskrica i nestade ostavljajući za sobom samo vonj sumpora!... Iz oblaka se stušti novi pljusak. Kiša mu u trenu natopi odjeću i studen mu ubrza povratak punoj svijesti. Stenjući od bola u ramenu, on se pridigne i začu u neposrednoj blizini Pegazovo frktanje.

»Vrani moj, kao da smo se još jedanput sretno izvukli... Ali, sam Bog zna gdje smo to dospjeli«, promrmlja on ustajući i otresajući odjeću od blata i čičaka. Boljela ga je svaka kost, ali mu dodir vrelog konjskog

vrata ulije snage i samopouzdanja.

»Old Thunderhand?... Ti si? Ja sam, Wanomeh...« začu se Indijančev glas iz mraka. »Manitu nas je poštedio, milostiv je bio... Vidim tamo neko svjetlo.

Da to nije koliba gospode Warnbright o kojoj su pričali kauboji?«

»Ne preostaje nam nego da provjerimo«, odvrati Old Thunderhand i s mukom uzjaha. Iznuřeni bijegom od smrti jahači se sporo zaputiše prema jedva vidljivom svjetlu u dubini Kanjona.

*

Kapi kiše bubnjale su po prozorskim oknima, a olujni vjetar zviždao je u dimnjaku usamljene kuće u Kanjonu prikaza. Ono što je škrt petrolejka mogla obasjati u središnjoj prostori-ji bilo je podjednako skromno koliko i staromodno. Međutim gospoda Warnbright držala je kuću besprijeorno čistom. Tu četrdesetpetogodišnju ženu život je učinio staricom neodređene dobi. Koža na rukama bila joj je smežurana i preplanula od sunca i vjetra, a kad bi odmakla sijede pramenove sa čela, vidjele su se bore koje su, kao i tanke usne, nosile pečat otpora sudbini što joj je bila namijenjena.

Dok je kanjonom tutnjalo nevrijeme, zamarala je oči ručnim radom prekidajući pokrete prstiju samo kad bi pogledavala na starinski sat što se na zidu glasao neumornim kucanjem. Ali, ti pogledi bili su samo navika, jer u Kanjonu duhova vrijeme nikome nije ništa značilo, a pogotovo ne njoj – nikoga nije

morala ni sačekivati, ni ispraćati. Njezin svijet bio je omeđen stijenjem što se urušavalo od erozije izazivajući grmljavinu u klancu i gomilom tog istog kamena pod kojom je bio sahranjen njezin obješeni muž. Iako je od njegove smrti bilo proteklo cijelo desetljeće, uspomena na nj bila je tako snažna da joj se činilo kako je on tu negdje, kako od pljačke banke i linča nije prošlo ni sat vremena.

Te noći, ne mareći za oluju, gospoda Warnbright radila je ne obazirući se na protjecanje vremena – kao da čeka da se nešto dogodi, da iz kiše izroni neki lik ili se začuju zvuci ljudi i konja. Ali, umjesto daleke jeke začu se snažno kucanje po njenim vratima. Starica se trgne više iznenađena nego zaplašena, baci pogled na sat i zaputi se vratima bez daha i glasa. Iz bilo je već deset sati.

»Tko je?« izusti spuštajući ruku na tešku gredu kojom su vrata bila iznutra osigurana od svake vanjske sile.

»Dvojica smo, gospodo Warnbright. Sa Zapada... Tražimo zaklon od nepogode,« odvrati snažan muški glas.

»Ne smijem vas pustiti u kuću. Sama sam... Sklonite se pod strehu,« reče starica bojažljivo.

»Treba nam vatra. Osušili bismo odjeću,« nastavi neznanac, ali kao da je bilo suvišno – preko lica gospode Warnbright proletje sjena nekog užasnog sjećanja i ona ipak otvori.

»Uđite,« reče ona prijazno. Ali, kad vidje Indijanca s njegovim pernatim ukrasima najradije bi ponovo navukla zasun. Bilo je kasno – bijelac je već propustio svog prijatelja a zatim zalupi vratima.

»Bog vam pomogao«, reče traper skidajući šešir.

Na Zapadu nije običaj zapitkivati o ovome ili onome – tko želi pričati o sebi ili o cilju svog puta govori svojom voljom. Onoga tko šuti ne valja podbadata – a gospoda Warnbright odmah vidje da njezini iznenadni gosti pripadaju društvu šutljivih.

»U susjednoj sobi možete naložiti vatricu i sušiti robu. Što se mene tiče, možete tamo i prenoćiti... a i toplu juhu skuhati,« reče im ona pružajući lonac.

»Primamo vaše gostoprimstvo sa zahvalnošću,« odvrati bijelac, »ali se moramo najprije pobrinuti za konje.«

Old Thunderhand ode kamo je naumio, a Indijanac razgleda sobičak u kojemu, u boljim vremenima, ne bi ni pas zanoćio – u sadašnjim uvjetima bio je to dobar zaklon dvojici muškaraca. Kad se vratio, bijelac spusti na klimav stol žuti grumenčić koji privuče pažnju staričinih upalih očiju.

»To je za vaše gostoljublje,« reče Indijanac.

»Ali... da nije malo previše?...« bojažljivo će ona dok je drhtavom rukom posezala za zlatom.

»Ma, pustite,« odgovori Old Thunderhand u Wanomehovo ime. »Moj prijatelj i ja uvijek zahvalimo onome tko nam pomogne. Zahvalimo i neprijateljima, dakako na drugi način!«

Gospoda Warnbright ga pogleda ispod oka kao da pomno proučava njegove pokrete i crte lica. Kao da više i ne vide stariću u sobi, bijelac i njegov prijatelj mirno otpočeše pripremati ležaj.

Trenutak kasnije provrije u

loncu mirisna juha. Gospodari-
ca kuće promijenila je svoje ra-
spoloženje do gotovo prijatelj-
ske ljubaznosti. Međutim, jedan
grumenčić zlata nije bio dovo-
ljan da zbriše sav njezin oprez.

»Kao da joj nismo baš po vo-
lji«, zamijeti Old Thunderhand
kad su ostali sami u sobi.

»Koga li je mogla iščekivati
kad se onako iznenadila vidjev-
ši nas na vratima?« upita Wa-
nomeh i ne čekajući traperov
odgovor doda »Crno Oko zaci-
jelo ne...«

»Vrača o kojemu su pričali
kauboji?«

»On je iz plemena Irokeza.
Narod je morao daleko putova-
ti dok se on nije nastanio u ovoj
dolini... Crno Oko je star i sit
života, zato je ostao ovdje.«

»Poznajesh ga?«

»Slušao sam o njemu. Priča se
da je u dosluhu sa zlim silama
i da ima moć nad ljudima. Ali,
već je star i umoran... Davno je
bilo kad je ganjao medvjede.«

»Hm, čini se da je zanimljiv
momak«, promrmlja lovac. »Ne
bi bilo zgorega promotriti ga iz-
bliza!«

»To vrijedi i za gospodu
Warnbright«, s osmijehom će
Indijanac grabeći juhu velikom
žlicom.

»Točno«, složi se Old Thun-
derhand. »Onaj tko ništa ne
skriva, nema se zašto bojati, ni
nezvanih gostiju.«

Prilično je zahladnjelo. Dvoji-
ca pokislih namjernika omota-
še se pokrivačima i legoše na
ležaje što ih je Wanomeh pri-
premio. Prostirke nisu mogle
koristiti jer su bile mokre, pa ih
objese preko neke oblice da se
osuše. Da bi se zaštitili od pro-
puha, navukoše kabanice preko

jedinog prozora prostorije – i
tako zakloniše pogled u dvori-
šte što će se pokazati velikom
greškom.

Ljudi s Divljega Zapada ima-
ju lak san, bude se na najmanji
šušanj, pa čak i ako ga nema –
a ako im šesto čulo kaže da se
zbiva nešto što ima veze s nji-
ma. Old Thunderhand je teško
padao u san. Svaka kuća živi
svojim životom, diše na osobit
način, ima svoje zvukove, svoje
jeke i šumove koji je čine razli-
čitom od svake druge. Zato tra-
per nije mogao lako usnuti u
tudoj nastambi; mogao se smi-
riti tek kad bi uspostavio odnos
sa zagonetnim duhovima kuće.

Nije prošlo mnogo vremena
kako je Old Thunderhand bio
utonuo u lagan dremež; iznena-
da je opet bio budan poput pre-
rijskog zeca. Oko njega bijaše
sve u mraku. Čak i nešto blijede
mjesečine što je moglo prodrije-
ti kroz napukle prozorske za-
slone bilo je zastrto njihovim
mokrim prostirkama. Ali, i u
tom mrklom mraku nešto se
moralo micati, nešto strano lov-
čevim osjetilima.

Lagan dodir u podlakticu
objavi mu da ni Indijanac ne
spava – iako je disao usporeno
i pravilno kao čovjek u najdub-
ljem snu. Traper mu odgovori
nečujnim dodirom, također na-
stavljaajući s pravilnim disa-
njem. Obojica su bila uvjerena
da nisu sami u sobičku. Izvu-
kavši se bešumno ispod pokri-
vača, skliznuše na pod, izvuko-
še revolvere iz navlaka i uspra-
više se priljubljujući se uza zid
nasuprot prozora. Nisu odriješi-
li remene s oružja niti zakočili
pištolje ni onda kad su se spre-
mali na počinak.

U susjednoj sobi tiktakala je astmatična ura, vjetar je hujao kućom, a iz klanca se čulo zavijanje gladnih šakala. Bila je to jedna od noći u kojoj kao da svijet nestaje u tami.

Onda nekakav uski procijep svjetla rasiječe noć u dva dijela. Netko je razmakao obješene prostirke i koraknuo prema ležaju na kojemu je traper ležao nekoliko sekundi prije. On i Indijanac više su mogli naslutiti nego zaista vidjeti lik tog čovjeka. Old Thunderhand se prisjeti jezive Rafove priče i žmarci mu krenuše uz leđa. Sobom prostruji jedva čujan šum, a onda se začu zvuk zasuna.

»Zatvoreni smo!« prosikta Wanomeh. »Netko je položio gredu s vanjske strane.«

»Tiho«, upozori ga traper jer se istodobno začu iz daljine urlik u kojemu kao da bješe sažet sav jad i sav bol nekoga bića.

Nedugo zatim onaj krik još jedanput odjekne kroz noć — ovoga puta kraći i kao da nosi nekakvu poruku. Tada se začuše neka vrata u kući, i kad dvojica zatočenika posegnuše za prostirkama ne bi li ih više razmakli, vidješe sjenu gospođe Warnbright kako zamiče za ugao. U ruci je nosila prigušenu petrolejku čiji se plamičak jedva održavao na vjetru.

»Što se ovdje događa!?!...« Old Thunderhand izreče naglas pri-tajenu misao. Kao i Indijanac, bio je svjestan da se oko njih zbivalo nešto, što u tom trenutku nisu mogli dokučiti. Pokušao je povezati ono što je znao: zaprepaštenje stare žene kad je ugledala nenajavljene goste, potajan posjet njihovoj izbi — kao da se netko htio uvjeriti spavaju li? — Pa zaključavanje

vrata, urlik u noći i njezin tajanstveni nestanak...

»Gospođa Warnbright ima neke svoje skrivene pute«, zaključí Indijanac. »Očito ne želi da je bilo tko slijedi, a nada se da nismo čuli urlik. Ujutro će vrata biti otvorena kao da se nije ništa dešavalo...«

»Zacijelo je tako«, složi se Old Thunderhand otvarajući prozorsko okno i nastojeći prodrijeti pogledom u mrak. »Ali... mi možemo za njom i bez dizanja zasuna.«

Nato, s rukom na revolveru, skoči kroz prozor u dvorište. Indijanac učini isto, a zatim se vrati i prisloni kapke. Uputiše se za gospodom Warnbright: svjetlo njezine petrolejke vidjelo se poput užarenog leptira daleko u dubini Kanjona.

»Obješeni lunja naokolo«, prošapće Indijanac. »Ona traži utvaru, bijela skvo ide za zovom svoga mrtvoga muža...«

Bijelac je bio zaprepašten tom tvrdnjom, ali ga više od mogućnosti da je tome odista tako uzdrma spoznaja da pripadnik obitelji indijanskog poglavice ni najmanje ne sumnja u ono što govori. A... ako u svemu ima istine?

Blijed mjesec ledenog sjaja pojavio se iznad ruba oštih stijena. Pomoću škrtog nebeskog svjetla uspjeli su nećujno zaobilaziti prepreke na putu. Gospođa Warnbright nije imala takvih teškoća, kretala se sigurno kao usred bijela dana. Očito, mogla je naći put i u najmračnijoj noći samo kad je pozove onaj jezoviti urlik.

Tko li ju je zvao? Old Thunderhand nastojao se sjetiti je li ikada čuo nešto slično, ali, dok je po mjesečini odmicao Kanjo-

nom sablasti nije ga mogao ničim usporediti. Iz misli ga prene huk sove – huk se ponovi tri puta, a nakon toga svjetlo što su ga pratili zatreperi i nestane.

»Naprijed!« šapne traper pa se stuštiše preko kamenjara i pijeska prema mjestu na kojemu se u tom trenutku trebala zateći gospođa Warnbright. Ali ona je nestala! Umjesto živoga bića pred njima se nalazio jednostavan grob. Humka je bila od netesana kamena, a na njenom vrhu stajao je križ napravljen od dviju već natrulih grana.

»To je Warnbrightov grob«, reče Old Thunderhand nemajući ništa određenije na umu.

»Manitu zna...« odvrati Indijanac s osobitim prizvukom u glasu što bijelac, zahvaljujući dugogodišnjem drugovanju s mladim poglavicom, znade valjano protumačiti. »Valjalo bi razgrnuti kamenje, pa vidjeti što se to zapravo nalazi unutra...«

»Kauboji rekoše, Warnbrightovo tijelo...« otpovrne traper pomalo zbunjeno. »I u Grant Hillu očito ne misle drukčije.«

»Što samo znači da vjeruju udovici.«

»A bi li vjerovali da ona može i nestati?... Samo po danu bismo mogli znati kamo je isčezla. Urlik, a i sovin huk, kao da su dolazili iz visine...« šaptao je Old Thunderhand.

»Gle!...« iznenada će Wanomeh. »Petrolejka!«

Indijanac, kojemu su se oči brže privikle na potpunu tamu otkrio je svjetiljku – na vrhu kamene humke.

»Hm, gospođa Warnbright mora biti silno vična penjanju

po stijenama kad je mogla nastaviti bez svjetiljke«, zaključio traper.

»Sudbina i život u svašta uvala čovjeka... i svačemu ga nauče«, šapatom će Wanomeh.

»Bit će najbolje da se vratimo u kuću. Ona će vjerovati da se nismo ni budili. Loše bi bilo kad bismo je uznemirili... Osim toga, mi nemamo pojma o tome što se ovdje dešava, a bilo bi drsko da se zato što smo morali jednu noć provesti u Kanjonu miješamo u njezine stvari«, zaključio Old Thunderhand.

»Primila nas je pod krov... i time nas obavezala...«, složi se Indijanac.

Iako su došli do konačnog zaključka, nisu se lako mirili sa zatamljivanjem svake znatiželje. Ipak, vratili se u tijesnu izbu i legoše umotani u svoje već osušene pokrivače. Šutjeli su u mraku iščekujući gospođu Warnbright. Škripa vratiju začuje se točno kad je stara ura odbila sat poslije ponoći. Gospođa Warnbright bila je izvan kuće točno u vrijeme između ponoći i jedan, u vrijeme kad sablasti izlaze iz svojih skrovišta...

*

»Da, taj Hippolyte je odista bio smiješan momak«, naceri se Cludy, usaljeni vlasnik »Grand hotela« u Grant Hillu.

Kad sam se neoprezno spustio na stolac u njegovom uredu ne bih li odmorio svoje ukočene noge, taj se umalo skrši pod mojom težinom. Ni ostali stolci nisu izgledali solidnije – pa mi se istom nametne pitanje gdje li to gospodin Cludy može bez bojazni navaliti svoje ogromno tijelo. Ubrzo sam do-

znao odgovor: on sjedne na jedini dio namještaja koji ga je mogao nositi – fotelju za radnim stolom gradonačelnika Grant Hilla. Dakle, zahvaljujući toj javnoj dužnosti, Cludy nije bio samo čovjek goleme tjelesine, nego i osoba od formata.

Nakon što je moj prijatelj Wanomeh, poglavica plemena Chippeway, iznio razloge našega posjeta, zapodjene se priča o svemu i svačemu, pa tako i o zbivanjima na našem putu. Dakako, do pojedinosti smo prepričali i doživljaj u Kanjonu duhova.

»To što mi kažete o gospodi Warnbright vjerujem vam do posljednje riječi, gospodine Thunderhand... ovaj, oprostite što vas oslovljavam imenom koje vam dadoše vaši prijatelji Indijanci, ali gotovo vas i ne znamo pod drugim – da, vjerujem vam, osobito zato što priča dolazi od vas. Očito ste doživjeli nešto veoma, veoma neobično.«

»Tja, ne radi se samo o noćnoj avanturi«, rekoh osjećajući da bi gospodin Cludy najradije promijenio temu. »Mislim da smo malčice zadigli veo kojim je pokrivena neka goľema tajna.«

»Može biti...« neodređeno će Cludy. »Znam, priča se da u Kanjonu nešto plaši ljude. Brbljaju ljudi koješta. Ne bih rekao da u tome ima bogzna čega... To je mjesto ipak četiri dana jahanja odavde. Ali, pamtim Hippolyta i njegovog dečka. I udovicu... A to što su vam kauboји ispričali, to su koještarije. Mislim, to o udovici.«

»Kako?« upitah zbunjeno.

»Jer je gospoda Warnbright umrla nedugo nakon nestanka njezinog sina. Ima tome već pu-

nih deset godina. Grob joj je na mjesnom groblju, zapušten do duše jer nikada nitko nije prišao da ga uredi...«

Wanomehu, koji je dotad šutke pratio naš razgovor, ote se uzvik čuđenja.

»Eto«, promrsi Cludy, »bit će da ste prenoćili kod pokojnice.«

Hotelier-gradonačelnik se zbunjeno počese po potiljku i praćen mojim zabezeknutim pogledom dohvati s ormara nekakav tuljac. Otresavši s njega šaku prašine, otvori ga i izvadi komad požutjela papira.

»Tako mi boga...« izusti prebrićući pogledom po zapisu, »ako niste na samu desetu obljetnicu linčovanja noćili u toj kući. Evo«, pokaže on drhtavom rukom, »tu je upisan datum. Tko zna jeste li imali sreću ili nesreću... Mogli ste se i s Hippolytom susresti!...«

Cludy se opet strovali u svoj golemi naslonjač, a čelo mu se orosi krupnim graškama znoja.

»Jedino što može biti...« promuca on dok su mu obrazi bivali sve blijedi »je da ste vidjeli utvaru. Ima toga, gospodine! I ranije sam slušao o tome. Eto, prijateljica ženine sestre tvrdi da je njezina baka...«

»No, to je sada zaista silno zanimljivo«, pokušao sam presjeći Cludyjevu očitu namjeru da skrene priču drugim tokom.

»Zaista?« jedva dočeka on, pa živne. »Elem, ta baka...«

»Ne bismo li je ostavili u grobu... kao i gospodu Warnbright.«

»Bismo – kad bi ona to htjela!« Cludy će izbuljivši oči. »Ali, neće... kao ni Warnbrightova. Velim vam da ste prenoćili kod sablasti, kod živog leša koji bi, kao što je red i zakon, trebao

počivati na našem groblju!*

»Ne čini li vam se nevjerojatnim, pa i glupim, da bi leš tumarao Kanjonom baš na obljetnicu linčovanja?... A, ako odista netko tumara, tko to može biti. Ha, gospodine?...« pokušah zaskočiti ga.

»Nego... nego tko!?« blene on. »Tko drugi?... Zaista više ništa ne razumijem.«

U to sam mogao vjerovati. U nekim trenucima bješe bjelodano da gradonačelnik svojom pameću nije bio baš po mjeri toga prosperitetnoga i lijepoga mjesta.

»Gospodine Cludy,« započnem okolišati, »zar vam se ne čini mogućim da neka druga žena pod imenom gospođe Warnbright živi u onoj kolibi? I kakve bi to moglo imati veze s pljačkom banke... Ovaj, pamтите li vi sve pojedinosti u vezi s tim događajem?«

»Dakako«, prene se gradonačelnik – ali ne odviše uvjerljivo. »Ima ih još koji se sjećaju, svi mogu govoriti ustreba li... Ali, bojim se, neće biti mnogo koristi.«

»O tome je prerano suditi«, rekoh ne popuštajući.

»Dakle, kako je bilo?« upita Wanomeh koji je naslutio što smjeram.

»Tja, baš gnjavite...« Cludy će nevoljko. »Bila je subota. Nešto prije podne... Nisam tada još bio gradonačelnik, a i hotel mi je drukčije izgledao nego danas. Sve novo, uključujući i stolice. Bilo je živo u gradu, jer su subotom kopači zlata dolazili prodati grumenje i zabaviti se. Uh, što sam tada lijepo zaradjivao!... Bolje su prolazili oni što su k meni navraćali, nego što su nosili blago u banku. Ovdje

je bilo pića i hrane, kocke i žena, a onaj tko je položio grumenje u sef, nije ga više nikada vidio...«

Cludy obriše znoj sa čela. Sjećanje na život prije jednog desetljeća očito ga je uzbuđivalo.

»Hippolyte Warnbright bio je među onima koje je zlato privuklo ovamo«, nastavi on. »Došao je s Istoka, sa ženom i djetetom. U Kanjonu duhova... no, tada se to mjesto još nije tako zvalo... sagradio je kolibu kao i mnogi drugi koji se nisu namjeravali tu zadržati ni dana nakon iscrpljivanja zlatnih žila. A onda je sudba uzela sve u svoje ruke... Taj Barton što je radio u banci«, nastavi Cludy promeškoljivši se na svom masivnom stolcu, »bio je poštenjak i vrijedan poput zlata što ga je premetao po rukama. Trebalo mi je sitniša, pa pozvah Sally – moju ženu – za tezgju, rekoh joj da moram trknuti Bartonu i zaputih se preko ulice u banku. Malo prije toga susreo sam Hippolyta i pokušao ga nagovoriti da svrati k meni. Loše je izgledao... pomislih, čovjeku treba nekakva pomoć. Uto iz sporedne ulice nagru gomila jahača u punom trku... ništa neuobičajeno, posebice subotom, ali mi ti prepriječiše put i tada začuh pucnjavu u banci. Stao sam kao ukopan, a onda vidjeh Warnbrighta kako uz dovikivanje istrčava iz banke i baca se na konja. Protutnji pored mene, a jahači za njim... Ja u banku, kad tamo Barton u krvi, sef obijen, u ladicama puštoš!...«

»Ostalo smo već čuli«, prekinuh njegovu priču.

»Bijelci su brzopleta čeljad«, oglasi se Wanomeh. »Ljudska

krv je nijema, ona nije pouzdan svjedok. Treba uvijek imati svjedoka koji može govoriti.«

»Tja...« pokunji se Cludy.

»Old Thunderhand i Wanōmeh će malo po gradu... Gdje je groblje na kojemu je ukopana gospođa Warnbright?« upita poglavica ustajući.

»Glavnom ulicom do kraja, pa desno za brežuljkom, gospodo«, odgovori gradonačelnik. »Vidjet ćete ogradu, tik uz crkvu. Župnik je poznavao udovicu, pokazat će vam.«

»Hvala, gospodine Cludy,« rekoh pružajući mu ruku. Moj prijatelj se nakloni s desnom rukom položenom na srce i tako smo napustili najtrošnji ured jednog gradonačelnika na Divljem Zapadu.

*

Metodistička crkva u Grant Hillu bijaše malena kamena građevina bez ikakva ukrasa. Na samom kraju glavne ulice, vrtom odijeljena od ceste i s nekoliko stabala uza stubište.

Velečasni Kelter najprije nas je pažljivo saslušao, a onda se pokazao vrlo ljubaznim i poveo nas, koračajući pred nama, prema groblju.

»Dakako, poznavao sam gospođu Warnbright«, živahno reče velečasni. »Nije pripadala našoj crkvi – bila je anglikanka – ali smo dopustili da je sahrane na našem groblju. Jedan je Bog koji ju je uzeo u svojoj milost... Sirotica, sudbina joj zaista nije bila naklonjena. Izgubiti u kratko vrijeme muža i sina – to žensko srce zaista ne može izdržati.«

»Od čega je zapravo umrla?« upitah jedva svjestan koliko svojim izravnim načinom kršim

atmosferu pijeteta kojom bjehu prožete župnikove riječi.

»Nasred ulice joj je iznenada pozlilo i umrla je nedugo poslije toga. Liječnik je rekao da je to bio srčani udar. Bilo je to tje dan dana nakon nestanka njezinoga sina... Došla je gradonačelniku koji je neko vrijeme tragao za nestalim mladim Warnbrightom, ali bez uspjeha...«

»Stalno spominjete tog sina. Je li gospođa Warnbright imala još djece osim njega?«

»Jest, jednu kćer, ali je ona nedugo poslije smrti majke otputovala rođacima u New York i više se nikada nije vraćala ovamo.«

»Razumljivo... hm«, složih se iako mi se to što sam čuo činilo sve zamršenije i sve se slabije uklapalo u sliku kaubojeve priče.

»Evo, tu smo«, reče velečasni kad smo stupili na groblje. Posljednje počivalište građana Grant Hilla bila je ledina ograđena dotrajalom i mjestimice povaljenom ogradom od kolača, a od napuštenoga svratišta za stoku razlikovalo se samo po tome što su tu i tamo zataknuti jednostavni drveni križevi!

»To je njezina humka«, pokazao župnik i doda kao da se ispričava; »... o kojoj nitko ne brine godinama. Gospođa nije imala rodbine ovdje, a ni u susjednim mjestima...«

Na naherenom križu još se moglo pročitati ime pokojnice upisano užarenim željezom. I datum smrti podudarao se s onim što nam je rekao Cludy.

Tko je onda mogla biti ona žena u Kanjonu duhova? Zašto je tvrdila da se preziva Warnbright, i iz kakvih razloga je živjela u onoj zabiti odlazeći noću

na grob čovjeka s kojim kao da je nikada ništa nije vezivalo?

Zagonetka se nadovezivala na zagonetku.

Zahvalili smo velečasnom Kelteru na pomoći i vratili se u grad. Grob nam je rekao koliko i pokojnik čiji su ostaci ležali u zemlji, shvatili smo da nam jedino živi mogu pomoći u otkrivanju istine.

»Onda kani li se Old Thunderhand još baviti tom pričom?« pecne me Wanomeh uz osmijeh kojim mi je jasno kazivao što misli o mom zaplitanju u istragu u kojoj je bilo sve više nepoznanica. »Ako namjerava, neka mu bude. Nijednom Chippewayu se nikada nije žurilo«, reče poglavica obznanjujući da će me pratiti dok budem odvijao klupko načeto u Kanjonu duhova.

*

Poštanskom kočijom doputovao je putnik koji je svojom pojavom izazvao opću pažnju prisutnih u hotelu. Kao što to biva na Zapadu, u mjestima u kojima se gotovo ništa ne događa, novo lice izaziva znatiželju cijelog općinstva.

Čim smo ušli u Cludyjev saloon, zamijetismo da vlada nekakva neuobičajena živost i da se izvor tog uzbuđenja nalazi pored orgulja iz kojih je hotelijer-gradonačelnik znao izvući tonove pet-šest melodija što su se u ono vrijeme pjevale po cijelom Zapadu. Dakako, Cludy nije mogao biti predmet uzbuđenja njegovih gostiju... Ni kad se najbolje trudio, on nije mogao biti tako zanimljiv – što sam trebao obrnuto procijeniti. Jer, da nisam pogriješio u pro-

cjeni, bilo bi mi uštedeno mnogo truda.

Ali, na žalost – ili srećom! – kao što malo tko zna kakvim će se u budućnosti pokazati neke presudne odluke, tako se i mi uhvatismo na lijepak poput muha koje, očarane šećerom, postanu svjesne njegove kobne ljepljivosti tek kad im njihova krila više ne mogu pomoći.

»Ako kanite dalje na Zapad, onda vam je sama sreća ukrstila pute s kretanjem ove dvojice vrlih momaka«, reče Cludy pokazujući rukom prema nama. »Gospodice, oni će vam biti pratioci bolji od najboljih. Poglavica Wanomeh i njegov prijatelj Old Thunderhand na najboljem su glasu, s njima ćete biti sigurni kao na božjem dlanu...«

Nimalo mi se nije svidjelo Cludyjevo pretjerivanje. Znao sam da je gostioničarima pretjerivanje i podilaženje mušterijama u krvi, ali i to da se na Zapadu popularnost smatra više teretom nego čašću i da se ne stječe hvalospjevima laskavaca. Pogled mlade žene potpuno me zbuni; ja sam umio dobro s kaubojima, konjima i Indijancima – ali s gospođicama lakiranih noktiju!... Zar ne reče i Napoleon da su ženski nokti najopasnije oružje?

Djevojka je zaista izuzetne pojave. Dok ju je Cludy, držeći je pod ruku, privodio mjestu na kojemu smo se nas dvojica »ukopali«, zaključih da s tim licem i stasom može ponosno kočati i ulicom najbogatijega grada u zemlji. Malo mi je smetala pretjerana kićenost njezine odjeće, ali, usprkos svemu, pa i prašini na njezinim putnim hlačama, nisam mogao poreći njezinu eleganciju i ljepotu. Kosa

joj smeđa, a usne napućene kao boba zrelog grožđa. A oči – eh, te oči bit će krive za sve što će se kasnije dogoditi...

Wanomeh, samo što nije prasn timer u glasan smijeh vidjevši me onako zbunjenog.

»Graham«, reče ona pružajući mi ruku, »ime mi je Linda Graham«. Gospodin Cludy mi je ispričao bajke o vama, pa... pretpostavljam da smijem biti tako slobodna...«

Dični Cludy, ošinut mojim pogledom koji nije ostavljao ni jedno pitanje bez odgovora, povuče se sa smiješkom zločesta djeteta koje uživa u svojoj podvali.

»Htjela bih do Simonsove farme«, objasni djevojka. »Gazda mi je rekao da i vi idete u tom smjeru...«

Dakle, zaključih u sebi, gospodica Graham jahat će četiri dana u našem društvu.

»Ne bih vam htjela biti teret«, tiho će ona nadajući se konačno nekakvom odgovoru iz mojih usta. »Ne bojte se, rođena sam i odgojena na Zapadu.«

»Imate li konja?« sjetim se najzad pravog pitanja.

»Oh, ne... ali, kupit ću ga. Oduvijek sam željela imati snažnu i mladu kobilu sive boje. Obožavam zekane!«

»Konji, kao i sve životinje, iskrena su bića«, Wanomeh se uključi u razgovor. »Od njih nikada nećete doživjeti ono što su ljudi u stanju napraviti...« Rekavši to, Indijanac ode u našu sobu – a meni lakne što ostadoh bez svjedoka moje muke s djevojkom. Međutim, u istom času osjetih da se djevojka, poput klina usjekla između nas dvojice...

Trgovac konjima bio je tvrdo-

korna soja – iz petnih žila se trsio ne bi li gospodici Graham podvalio neku ragu čiji su zubi pokazivali da pase već mnogo proljeća. Nije imao niti jednu sivu kobilu, ali nadosmo kulaša na kojem se može izdržati četiri dana u sedlu.

Kad smo se vratili u hotel, nađem Wanomeha u neobičnom uzbuđenju. Ispitivao sam ga što ga muči, ali mi nije dao određeni odgovor. Na tome je ostalo, pa kad je slijedećega jutra granulo sunce zajahasmo naše konje i ostavismo za sobom Grant Hill i Cludyja uciviljenog odlaskom njegovih najuglednijih gostiju.

»Ne bojim se četverodnevnog jahanja«, reče Linda kad smo izašli iz grada. »Mogla sam i sama do Simonsovih... ali sam od Cludyja čula da se Crnoruki opet pojavio. Baš u ovom kraju...«

»Taj razbojnik nam ništa ne može, a niti bi se okoristio da nas napadne«, odvratih se smiješkom.

»U Hillary Hillu žene i djevojke govore da je napao mnoge putnike«, dobaci Wanomeh. »Kažu, okupio je oko sebe mnoge propalice. Potjernica je na vratima gradonačelnikova ureda.«

»Vjerojatno s dobrom nagradom«, nervozno će djevojka. »Ne brinite i o tome«, umiri je. »Mi ćemo vas otpratiti do Simonsove farme, a bandite nećete ni vidjeti.« »Tko je on zapravo?« upita me Wanomeh.

»Nemam pojma«, odvratim jer zaista nisam znao tko se skrivao iza tog nadimka. »Nekakav izopćenik okružen istim takvim ološem, ljudima koji nemaju što izgubiti. Ako ih ulove,

ne ginu im vješala... Ali, Crno-
ruki je lukav, već godinama ha-
ra izmičući potjerama.*

»Da li se događalo da je plja-
čkao banke?« upita poglavica.

»Vjerojatno«, rekoh – i u tom
trenu sine mi pomisao! »Narav-
no! To bi moglo biti rješenje na-
še zagonetke: banku u Grant
Hillu napali su njegovi ljudi,
Warnbright se slučajno tu zate-
kao i netko od njih ga je nastri-
jelio, a ne Barton.*

»Može biti, «složi se Indijanac,
»ali, nemamo niti jedan dokaz.«

»O čemu razgovarate?« umi-
ješa se Linda Graham proma-
trajući nas ispitivački kroz po-
luzatvorene trepavice.

Taj bljesak njenih očiju, jed-
nak onome što sam ga zamije-
tio pri prvom susretu, iznenada
me podsjeti na – mačku. Zai-
sta, u držanju te mlade žene –
što će se potvrditi i kasnijim
znacima prevrtljivosti njezinog
karaktera – bilo je nečega iz-
razito mačjeg. Ali, upravo takve
žene imaju za muškarce teško
objašnjive privlačne moći!... A i
mi sa Zapada samo smo mu-
škarci, pogotovo kad nakon ne-
brojenih dana u sedlu vidimo
makar i polucivilizirano žensko
biće. Što da prtljam dalje: izu-
zetno mi se svidjela...

Pogledam Wanomeha i vidim
da me ispitivački motri. Tko
zna kako dugo?... Zašto, je li
me želio na nešto upozoriti?
Dok sam ranije, u bezbroj pri-
goda, to dopuštao mom prijate-
lju, ovoga puta osjetim kako
njegova briga za moje postupke
dira moju samosvijest i ponos.
Zar nisam bio sam svoj gospo-
dar, sasvim dorastao svim tego-
bama života na Zapadu?...

Poglavica je nepogrešivo na-
slutio što mi se vrzma po glavi,

dobacio mi je još jedan pogled
pun složenih poruka i okrene
glavu ustranu. Ipak, znao sam
da naše razilaženje izazvano
pojavom Linde Graham ne mo-
že biti dubljeg značenja: na Za-
padu se prijateljstva teško kuju,
ali kad se sklope, onda traju do-
životno.

»Složili smo se da ćemo riješi-
ti jedan problem«, odgovorih
gospodici Graham. »Ali, uslovi
su zamršeni prije deset godina
i to nam baš ne ide lako.«

*

U sumrak trećega dana jaha-
nja nađemo se opet pred Kanjo-
nom duhova. Dotad je put pro-
lazio u jednoličnu kretanju pre-
rijom. Sada se pred našim oči-
ma opet ukaza ona mirna i ni-
jemim stijenjem omeđena doli-
na koja u svjetlosti sunca na za-
lazu izgleda pitoma i prijatel-
ski tako da nikome ne bi moglo
pasti na um da to mjesto čuva
bilo kakvu groznu tajnu.

Napeto sam očekivao ponov-
ni susret s gospodom Warn-
bright. Kako li će nas ovoga pu-
ta primiti i kakva je osoba za-
pravo?... Konjska kopita topta-
la su jednolično tvrdom zem-
ljom sve dok ne dodosmo do
potoka na kojemu i mi i naše
životinje utažismo žeđ, a tada,
nakon polsatnog jahanja, pred
nama se ukaza ista ona usam-
ljena koliba od gruba kamena.

Iz dimnjaka se nije vijao dim,
prozorski kapci bili su zatvore-
ni i cijelo to mjesto odisalo je
jedino potpunom osamom.

»Kao da nema nikog!« ote se
Wanomehu kad smo se prima-
kli kući.

»Gospodo Warnbright!« vik-
nuh dovoljno glasno da bi me
i nagluha starica mogla čuti.

Nitko ne odgovori. Sjašili smo i primakli se verandi. Pokucam na vrata i kad se opet nitko ne oglasi, pritisnem kvaku. Na moje veliko čuđenje, vrata se otvore uz veliko cviljenje šarki i vonj plijesni zapuhne me iz mračne unutrašnjosti kuće. »Prazna je...« rekoh u nedoumici.

»I vidi se da nitko drugi tu ne živi«, složi se Linda.

»Dugo?« nasmiješi se. »Prije samo dva tjedna tu smo nas dvojica proveli noć koju baš nećemo brzo zaboraviti.«

»Mislim da treba pretražiti kuću«, predloži Wanomeh.

Ideja je bila dobra – a bilo kako da završi naše traganje, zaklon je u svakom slučaju bio potreban.

»Mene je... strah«, tiho će Linda dok smo, sa svjetiljkom u ruci, pretraživali veliku središnju sobu.

Sve je bilo puno paučine, ostaci isluženih kućnih stvari bili su prekriveni prst debelim slojem prašine, a od zavjesa na prozorima ostali su samo rijetki konci.

»Dovraga... čudno, u najmanju ruku«, ote mi se.

Wanomeh pretraži i sobičak u kojemu smo noćili one noći, pa se bez riječi vrati u glavnu prostoriju. Nisam mogao procijeniti je li bio zabezeknut ili je, smatrajući zatečeno stanje nečim što se moglo očekivati, razmišljao o uzrocima te promjene.

»Što Old Thunderhand misli o ovome?« izusti nakon duže šutnje.

»Ne znam...« odgovorim neodređeno. »Nešto tu nije u redu. Imamo posla s nečim što ne znam objasniti. Morat ćemo još

jedanput sve pretražiti pri danjem svjetlu. I okolicu... Možda je netko napao usamljenu stariću.«

Linda duboko uzdahne pokazujući očitu nelagodu.

»Ne brinite«, pokušao sam je umiriti.

U lošem času – jer se vrata iznenada širom rastvore i na pragu se ukaže lik kauboja s revolverom u ruci. Djevojka krikne i pokrije lice rukama.

»Što se tu događa?!« vikne onaj s praga – po glasu prepoznasmo pričalicu Rafa.

»A što vi tu tražite?« upitah dajući mu istodobno na znanje s kim ima posla.

»Ja... gospođu Warnbright«, reče kauboj spuštajući cijev svog oružja.

»Ma što mi kažete!« nasmijem se. »Ta vam već cijelo desetljeće leži u crnici na groblju Grant Hilla.«

»Jeste li vi...!? Pa, večerao sam s njom prije tjedan dana«, zapanjeno će Raf.

»Velim vam da ste to mogli učiniti jedino na groblju. Ako baš želite znati, grob izgleda sasvim uvjerljivo, zapušten je, a križ samo što se nije srušio.«

Raf stade disati kao da se bori za zadnje kapi kisika, a lice mu se u trenu oblije hladnim znojem. Kao da se našao oči u oči s nečim što njegov mozak nije nikako mogao razriješiti.

»Ali...« zausti, pa zastade kao da je zaboravio što je želio reći.

»Što' ali?«

Raf proguta slinu i pljesnuvši se dlanom po koljenu reče u jednom dahu: »Ali, koji mi je onda vrág ispekao pečenku!? Najeo sam se, a jednako tako je živahno kusala i gazdarica ove iste kuće.«

Budući da nismo znali nikakav odgovor, zaključili smo da ćemo slijedećeg jutra zajedno pretražiti kuću i okolicu ne bismo li naišli na trag nestale gospođe Warnbright. Smjestili smo Lindu Graham u onaj sobičak, a mi muškarci polijegali smo na pod u velikoj prostori. Ali, tko će u toj situaciji zaspati!... K tome, niti četvrt sata nakon što je Linda zatvorila za sobom vrata one izbe, otamo se začuje neobičan šum: kao da neko baca sušeno zrnje graška po papiru. Onda se začuje i djevojčin vrisak koji nas natjera da skočimo kao opareni.

»Čegrtuša je u djevojčinoj sobi«, razjasni Wanomeh posežući za svjetiljkom. Indijanac hitro skoči do vrata sobička – a u tom trenutku odjekne pucanj i djevojka još jedanput vrisne.

»Hm, sredila je to sama«, zaključí poglavica. »Sad može na spavanje. A i mi...«

Indijanac se bez oklijevanja vrati na ležaj, umota u svoj pokrivač i okrene na bok. Međutim, mira više nije bilo: gospođica Graham, ona koja je tvrdila da je odrasla na Zapadu i da se ničega ne boji, pojavila se uplakana na sobnom pragu i izjavila da neće tamo više stupiti nogom ako ne pretražimo sve od poda do stropa. Nije bilo druge – morali smo joj ispuniti želju.

Kad su se najzad za njom zatvorila vrata, vjerovali smo da će biti mira i počinka. Ali, prevarismo se. Točno u ponoć klancem odjekne isti onaj jezoovit urlik što smo ga već čuli.

»To... to je Warnbright!« prostenje Raf dižući se s ležaja i ovijajući svoj pokrivač oko ramena koja mu se počеше tresti od užasa. »To je on. Kad ovako

urla, onda njegov duh tumara kanjonom!«

»Jeste li ga vidjeli?« upitam pomalo iznerviran njegovom panikom.

»Ne«, priznade Raf.

»E, onda ćete s nama da biste iskoristili tu jedinstvenu priliku!« dobacih mu. »Gospođica Linda, ostanite u sobi, a mi ćemo malo pogledati sablast za koju naš prijatelj tvrdi da plaši ljude u Kanjonu duhova.«

Dok smo izlazili iz kuće, Rafovi zubi počеше nekontrolirano cvokotati što Wanomeha nadahne na zajedljivu primjebu da će bijela gospođica opet pomisliti kako je čegrtuša u blizini.

»Tamo gore! Svjetlo!« poluglasno će poglavica čim smo kročili u dvorište. Zaista, neda-leko nas u klancu opet je treperila ona svjetlost koju smo prije dva tjedna slijedili sve do groba linčovanog Warnbrighta.

»Prikaza!« uzvikne praznovjerni kauboj.

»Ni govora! Petrolejka«, pokušao sam ga uvjeriti dok smo grabili za Indijancem koji nam je dugim koracima izmicao u mrak.

Ali, ne odmače daleko. Iznenada pade podno mojih nogu ispustivši samo jedan suspregnut jauk. Iz noći, sa mjesta gdje je treperila svjetiljka, začu se zlokobno cerekanje. Svjetla zatim nestanu i noć se učini još mrkljom nego prije.

Sagnuh se k poglavici. Iz grudi mu je stršala indijanska strijela!

»Crno Oko!« prostenja poglavica. »Rana nije duboka, ali je vršak strijele sigurno premazan otrovom. Znam kakvim... onim od kojega se čovjek ukoči.

Brzo me odnesi u kolibu, reći ću ti kako ćeš me izliječiti»

Raf i ja bez riječi smo prenijeli Indijanca u kuću. Bio sam bijesan kao ris i zakleo se da ću starome vraću dobro uzvratiti prvom zgodom. Upalili smo sve što je moglo dati kakva svjetla i tada rasporih odjeću mog prijatelja. Njegova procjena pokazala se točnom. Strijela je bila odapeta iz poprilične daljine, pa je njegova kožna odjeća spriječila dublji prodor željeza u meso. Međutim, oko rane se ubrzo pojaviše modri kolobari – otrov je očito brzo djelovao.

Poglavica mi počne nabrajati nekakve ljekovite trave koje u to doba noći zaista nisam mogao pronaći. Zato pribjegoh onome što sam nosio u svojim bisagama, a Linda se obuče i dođe njegovati ranjenika. Wanomeh ubrzo potone u bunilo praćeno visokom temperaturom.

Ništa više nije bilo od noćnog počinka. Na spavanje nisam ni pomišljao – jedva sam dočekao zoru kako bi mogao po danjem svjetlu ući u trag noćasnoj misteriji.

Najzad je svanulo. Ali, dan bijaše siv i turoban, a niski oblaci valjali su se dolinom. Kao da se i priroda trudila da nezvanim uljezima pokaže najneljubaznije lice Kanjona duhova, kao da je svaki zvuk nosio jednu te istu poruku: Odlazite, gubite se iz te kolibe i Kanjona, to je mjesto nesreće i smrti! U glavi mi je bruhalo od umora i noćnih zbivanja. Ni Raf nije bio u ništa boljem stanju. Ranjeni Indijanc zapao u halucinantan polusan, stenjao je i govorio nerazumljive riječi. Rana je izgledala gadno – očito da dotad uka-

zana pomoć nije bila dovoljna.

Nema podmuklijege otrova od onoga što ga Indijanci pripremaju za svoje neprijatelje. Obuze me bijes i zakleh se da ću tom strijelcu iz mraka prirediti veselje kojega će se sjećati cijeloga života – ako ga bude imao prilike uživati. Očistio sam još jedanput Wanomehovu ranu i obrisao mu znoj sa čela.

»Idem, Rafe,« rekoh kauboju uzimajući svoje stvari.

»Držat ću oči dobro otvorene«, obeća mi ovaj osjećajući da mu ne uspijeva steći značajnije povjerenje.

Ostavljajući kauboja i djevojk u s ranjenim poglavicom, najprije sam kanio naći one trave koje je on smatrao dobrim lijekom protiv vračevog otrova. Obišao sam ravnicu oko kolibe udišući vlažni zrak koji me, kao i oblačno nebo, navede na tmurne misli. Ljekovitih trava bilo je u izobilju – a nađoh i ono što nisam tražio: mnoge tragove kaubojskih čizama. Prošle noći je u Kanjonu duhova moralo biti najmanje dvadeset muškaraca!

Tko su mogli biti ti ljudi? Jesu li bili u kakvoj vezi s onim što nam se dogodilo? Zašto su se tajno motali ovuda i izbjegli kontakt s nama u kući?... Najzad, jesu li oni u kakvoj vezi s gospodom Warnbright i irokeškim vraćem Crnim Okom čiji sam lik potajice tražio među okolnim stijenjem... i jesu li oni njihovi prijatelji ili neprijatelji?

Obuzet tim mislima nabrao sam dovoljno ljekovitog lišća i zaputio se prema kolibi – nadomak koje me dočeka novo iznenađenje. Na tlu je ležalo nešto ovijeno lasom što, kad se primakoh, stade trzati udovima

i otkrih da se radi o starome Indijancu umotanom u dronjke, prljavom od zemlje i balege.»-Motao se uokolo«, objasni Raf koji se pojavi na vratima. »Mislim da je to ubogi đavao koji je odapeo strelicu na poglavicu. On je još u bunilu, pa ga ne mogu pitati... Zato sam upakirao bitangu dok vaš prijatelj ne dođe k svijesti.»

Užetom stegnuti Indijanac zastenje proklinjajući na svom jeziku.

»Odvežite ga«, rekoh »Ako je to zaista Crno Oko, onda ćemo mu suditi. Ako nije... pustit ćemo ga. Ne možemo nekoga svezati i zlostavljati samo zato što je naišao Kanjonom duhova.« »Tja«. Raf će nevoljko. »Možda ste u pravu... jer i slijep vidi da s njim nije sve u redu.«

Kad je kauboj odriješio kono-pac i Indijanac se uspravio u punoj veličini, osupnuo me pogled pun mržnje.

»Ti si irokeški vrač Crno Oko, znam te«, rekoh nastojeći mu glasom dati do znanja da mu se ne piše dobro. »Lovac Old Thunderhand je pred tobom.«

Vrač zamjetno protrne, a meni je u istom trenu bilo drago što je Raf u pravome trenutku pokazao svu vještinu baratanja lasom.

»Crveni čovjek kojega si noćas ranio svojom strijelom je moj prijatelj, veliki poglavica Chipewaya, mladi Wanomeh.«

Naš zarobljenik kao da uđe u sebe, u njegovim očima nestade svakoga sjaja, a izraz na licu pretvori se u masku koja kao da ne vidi i ne čuje.

»Svežite mu ruke i čuvajte ga«, naredih Rafu i krenuh u kuću noseći trave od kojih će Linda pripremiti melem za Wa-

nomehovu ranu. Kad sam opet izašao, Raf i Indijanac su sjedili jedan do drugoga.

»To je sigurno Crno Oko«, reče kauboj. »Očito je gluhonijem kao što se priča. Daje mi nekakve znakove glavom i maše rukama što podjednako ne razumijem.«

Na moje čuđenje, kad sam im pristupio, Crno Oko ispusti dubok uzdah olakšanja. Zamijetio sam da ga Raf nije svezao, kako sam naredio, a činilo mi se da znam i zašto: Crno Oko očito nije imao namjere bježati — štoviše, uvjerih se da je dragovoljno došao u našu blizinu i to da bi prenio nekakvu vijest ili poruku. Teške li zadaće za čovjeka gluha, nepismena i nijema, a k tome i teško čitljiva izraza na licu!

Crno Oko ispusti niz neartikuliranih krikova koje sam uzalud pokušao odgonetati prizivajući u sjećanje uzvike na nekoliko indijanskih dijalekata. Kad je uvidio da ga ne razumijem, Indijanac pokaza rukom prema klancu i nešto zatuli, ali ni to nije pomoglo. Onda, sjetivši se boljega rješenja, uzme grančicu i stane šarati po prašini. Nagnem se živo zainteresiran što će iz toga ispasti.

Crtež je pokazao svojevrsni plan doline. Prilično točno je označen položaj Warnbrightovoga groba i mjesto na kojemu smo se nalazili. Zatim nacrtala lik žene koja je nešto držala u ruci. S dosta mašte zaključih da je mislio na petrolejku. Nema sumnje, Indijanac je želio prikazati tajanstvenu gospođu Warnbright koja je službeno bila sahranjena na groblju Grant Hill — i koja je, usprkos tome, noću tamarala Kanjonom du-

hova. Da nije Crno Oko željelo prenijeti neku njezinu poruku!?... .

Zatim vrač označi mjesto posred Kanjona na kojemu je bio ranjen Wanomeh. Energičnim pokretom ruke i oponašajući fijuk strijele on pojasni da doista misli na to mjesto. Zatim mi mješavinom grimasa i gesta koje sam ipak nekako shvatio objasni da mu je žao što je ranio velikoga poglavicu Chippewaya, ali da, kao čuvar indijanskoga svetoga mjesta, nije mogao drukčije postupiti.

Gle drskosti! Čovjek koji je još uvijek bio naš zarobljenik postavlja nam granice i prijeti ako prekršimo njegov tabu. Zatim vrač ustane ni najmanje se ne obazirući na izraz moga lica i zaputi se u kuću. Ušavši u prostoriju u kojoj je Wanomeh ležao buncajući u vrućici, klekne uz njegovo uzglavlje i provjeri sastav melema što ga je Linda bila stavila na poglavičinu ranu. Promrmljao je nešto s očitim zadovoljstvom, a zatim se nakloni i – ode iz kuće. Nikad neću shvatiti zašto ga nismo zadržali, možda zbog njegove sigurnosti i načina na koji nam je, gotovo prijateljski, mahnio na rastanku.

Nešto je bilo sigurno: Crno Oko se ogriješio samo o Wanomeha, o nas ostale ne. Bilo mu je žao što se to zbilo, i vjerujem kada ja ne bih pronašao one trave, da bi se vrač sam pobrinuo i izliječio poglavicu.

Time mi se nametnula još jedna zagonetka: kakva je bila vračeva uloga u cijeloj toj zavrzlami oko nas?... I kamo sve to vodi? Tko je zagonetna žena u Kanjonu duhova i zašto mi ne smijemo kročiti dalje od mjesta

na kojemu se nalazi grob obješenoga Hippolyta Warnbrightha?

Vjerojatno bi se sve bilo drukčije razjasnilo da se nisam zaljubio u Lindu. Dok sam je promatrao kako nježno brine o mome ranjenom prijatelju naglo je rasla moja naklonost prema toj lijepoj mladoj ženi. Gotovo sam zaboravio što nas je zapravo dovelo u taj klanac. Kad se slijedeće noći opet oglasio onaj krik s vrha stijena, meni je gotovo bilo svejedno! Djevojka je zaokupila svu moju pažnju – što ne promače nezamijećeno. Naime, kad sam još jedanput pokušao, i to ne na odveć uvjerljiv način, potegnuti staru priču o razrješenju zagonetke noćnih urlika, ona upita ne ostavljajući nejasnoće o izvorima svojih motiva:

»Zašto tako uporno želite izvrći život opasnosti? Što biste dobili time što otkrijete o čemu se radi?... Ostavite na miru one kojima je stalo da bude onako kako je bilo.«

Međutim, nikad nisam više pogriješio nego kad sam pomislio da ona zaista misli o mojoj sigurnosti. Kad sam začuo kucanje pesnicom po vratima, bilo je kasno.

»Raf, Raf!« pozva s druge strane grubi muški glas. »Dodi, moramo odmah na Simonsovu farmu!«

»Što se događa?« promrmlja kauboj mrzovoljno se izvlačeći ispod pokrivača.

»Ubojstvo!« odgovori onaj s praga. »Grozno, svirepo umorstvo. Ubili su Simonsovoga brata i zapalili kuću!«

Raf se valjda nikada u životu nije hitrije našao u svojim hlačama. I ja sam hitro skočio i tre-

nutak kasnije hitali smo, zajedno sa Simmonsovim čuvarima stoke – Rafovim prijateljima koje smo sreli one večeri prije oluje, pobjegavši uz vratove svojih brzih konja.

Već izdaleka vidio se odraz požara. Hitali smo prema zapaljenim zgradama poput vihora, a ipak nam je trebalo dosta vremena dok smo stigli; u ravnici se požar nadaleko vidi, a kad krenete ravnica se učini nesavladivom i put nestvarno dugim.

Kad smo na cilju poskakali s konja vidjesmo da se nema više što spasiti. Nad zgarištem se širio dim i smrad, a lica muškaraca i žena koji su nijemo stajali uokolo bjehu garava i znojna. Najprije je trebalo prikupiti stoku istjeranu iz staja. Pokućstvo, namočeno vodom i garavo, ležalo je razbacano uokolo i smetalo spašavanju ostale imovine. Neki izmoreni muškarci još su crpli vodu iz bunara, pa tako i mi stigismo baciti nekoliko posuda na tinjajuće grede iz kojih se dizao oblačić pare i mnoštvo iskara.

Odmah zamijetih da lica tih ljudi nisu odavala samo jad i žalost zbog izgubljene imovine, već i bijes i želju za osvetom. Leš mlađega Simmonsa ležao je postrance, bez ikakva traga vatre. Umjesto znakova stradanja u požaru, zamijetih na njegovom tijelu trag konopca. Taj neugledan čovjek star oko pedeset godina bio je zadavljen, nemilosrdno ugušen omčom stegnutom oko vrata.

»Crnoruki...« reče pokojnikov brat prilazeći mi. »Vidio sam njegove crne rukavice s posuvraćenim rubom.«

»Zar se niste branili?« upitah.

»Branili!?!...« jetko se osmjehne stariji Simmons. »Branite se vi, moj gospodine, kad se sa ženama i nejačadi nadete pred dvadeset pušaka.«

Bio je to, znači, isplaniran prepad! Obuhvatih pogledom okolna lica, obuzeta strahom i beznađem. 'Crnoruki'... išlo je šapatom od usta do usta. Dakle, taj razbojnik uništio je Simmonsovima sve što su imali i na popis svojih žrtava dodao još jedno ime. Oko nas se stvorio krug znatiželjnih kao da smo mi, ljudi izvan obitelji, mogli pomoći u osveti banditu sa crnim rukavicama.

»Razidite se, ljudi! Kasno je za priču...« reče gazda s dovoljno autoriteta u glasu da ga ljudi poslušaju i u tako turobnoj situaciji.

»Bilo što da smo pokušali, gospodine, bio bi to samo brži put u samoubojstvo«, Simmons mi je nastojao objasniti razloge uzdržanosti njegove obitelji u sukobu s razbojnikom. »Od metaka Crnorukoga i njegove bande nema obrane, to i djeca znaju. Ako nema pucnjave razbojnici zadovolje se plijenom, makar malenim, a jao i kuku onome tko se suprotstavi...«

»Kao vaš brat?«

»Nije on to učinio!«

»A ipak je ubijen!?!...«

»Ne stavljajte mi sol na ranu, čovječe!« farmer će jeknuvši bolno.

Učinilo mi se da tu ipak nije sve u redu.

»Ode mi sav novac dovraga,« bijesno će farmer. »I zlatno grumenje su mi uzeli, ali sve bih im bio dao samo da mi nisu objesili brata. Što li mi je on zgriješio... tim zločincima! Morate ih

stići i uništiti da više ne nanose zlo svijetu!*

Kako sam shvatio iz njegova kazivanja i priča ostalih ljudi na farmi, Crnoruki je najprije opkolio kuće da ni miš nije mogao van. Zatim su razbojnici istjerali Simonsove iz zgrade, pokupili sve vrijedno i podmetnuli požar. Quentina Simmonsa bez riječi su objesili o granu drveta u dvorištu, i kad je plamen već oblizivao krovne grede a tijelo obješenoga prestalo pokazivati bilo kakve znake života – uzjahali su i u hipu nestali u preriji.

Po prvi put sam čuo opis prepada bande Crnorukoga iz usta izravnih svjedoka. Družina razbojnika koji je skrivao ruke crnim rukavicama s posuvraćanim rubovima imala je razrađenu pljačkašku metodu – u koju se ipak nešto nije moglo jasno uklopiti: ubojstvo Quentina Simmonsa. Što li je on mogao skriviti i što je Crnoruki dobio njegovom smrću? Očito, ništa. Osim ako ono što se tu zbilo nije bila obična pljačka, već čin osvete!... Kome i zbog čega?... Odjedanput mi u misli navre slika groba u Kanjonu duhova. Tu je, kao i tamo, jedan čovjek otišao Bogu na istinu njišući se o užetu namaknutom oko vrata!...

Divlji Zapad nije zemlja za svakoga. Tamo svatko ima svoju pravdu, pa i onaj koga zakon goni stvara sebi prilike da sudi o životu i smrti drugih.

Odlučih bolje promotriti ljude na Simonsovoj farmi. Možda tu leži ono što nisam mogao dosegnuti u Kanjonu duhova... Farmerova obitelj i čuvari njihove stoke ostali su bez krova nad glavom. Nije bilo bližega

skloništa od naše kolibe u klanacu, pa iako je prostor bio tijesan i unatoč tome što je tamo ležao ranjeni Wanomeh, odlučim povesti sobom barem žene i djecu. Linda se sigurno neće radovati gužvi, ali u tom trenutku nije bilo boljega rješenja.

Zadužih Rafa da se o tome pobrine, dok sam ja odlučio organizirati sa Simmonsom i nekim njegovim snažnijim momcima potjeru za Crnorukim i njegovom bandom. Potjeru koja nije mnogo obećavala... Obližnja brda mogla su pružiti dobro sklonište tisućama, a ne desetinama bitangi, a osim kauboja koji su se u trenutku prepada zatekli na pašnjacima, bili su bez oružja.

Kad se razdanilo, oni kojima su razbojnici oteli oružje latiše se popravka kuće, dok Simmons, kojemu sam posudio svoju pušku, i još petorica momaka uzjašu ponajbolje konje i sa mnom na čelu krenuše tragom Crnorukoga i njegove družine. Suprotno mom očekivanju, put je vodio na istok i tek nakon nekoliko milja, u blagom luku, vodio prema brdima. Namjera razbojnika je bila da eventualne gonioce zavedu na pogrešan trag. Iako smo vjerovali da trag vodi prema Kanjonu, nismo se usudili, usprkos gubitku vremena, zajahati prečicom, nego nastavismo onuda kuda su projahali banditi u toku noći. I dobro smo postupili – jer oko podneva, kad smo se primakli planinama slijedeći već jedva vidljiv trag, našli smo se daleko od klanca u kojemu je Crno Oko svojim otrovnim strijalama branio ulazak u zabranjeno područje.

Međutim, kad smo s travom

obrasle ravnice prešli na grbavo kamenje uvidjevši još nešto: krivina luka u kojemu su banditi obilazili Kanjon mogla je završavati samo na njegovom južnom kraju! To znači da su oni zapravo odjahali u zabranjeno područje – s druge strane groba.

»Naprijed!« poviče Simmons nakon što sam mu objasnio rezultate mog proučavanja tragova. Farmer je bio obuzet žudnjom za osvetom zbog smrti jedinoga brata.

Požurili smo u ravnoj liniji prema mjestu na kojemu je, po mojim proračunima, trebao biti južni ulaz u Kanjon duhova. Nije to bilo ugodno jahanje jer su konji posrtali po oštrom kamenju, ali smo ipak bili zadovoljni jer smo presijecanjem staze nadoknadili dobar dio izgubljenoga vremena. Put se naglo suzio na širinu jedva dovoljnu za dvojicu jahača, a strme stijene s kojih je šačica ljudi mogla dani-ma odolijevati armiji koja bi htjela prodrijeti u kanjon uliše mi u kosti zebnju i nesigurnost. Ne prođe mnogo vremena do potvrde mojih zlih slutnji: uz silan huk svega desetak koraka ispred nas sruči se s litice cijela lavina odronjenoga kamenja.

»Natrag, ljudi!« viknuh okrećući konja.

Znao sam što to može značiti – protivnik nam je, kanimo li ga dalje goniti, onemogućio napredovanje na konjima. Ali, kao da sam potcijenio neprijatelja jer se nova gomila stijena stade obrušavati ravno prema nama. Konji su se prestrašeno počeli ritati i propinjati, panično njišteći, a jahači su se unezvijereno ogledavali tražeći istodobno zaklon i način da obuzdaju

usplahirene životinje. Budući da sam jahao prvi u koloni, sad sam bio na repu kolone koja je bježala iz zasjede.

»Bjež'te, ljudi! Spašavajte glave!« vikao sam požurujući one ispred sebe.

Kad su nekako uspjeli okrenuti konje u tom tjesnacu, Simonsovi ljudi nagnuše glavom bez obzira i pravo je čudo da smo se izvukli gotovo bez ogrebotine. Kad smo se zaustavili pred ulazom u klanac, konji i ljudi drhtali su od napora i straha. Put u dubinu Kanjona duhova bio nam je zatvoren cijelim brdom odronjenog kamenja.

»Gospodine, taj zaista ima ne-kakve račune s vama«, rekoh Simmonsu s dosta žuči dok sam se trudio da umirim svoga Pegaza.

»Hm, a kako ćemo sad u kanjon?« upita on izbjegavajući osvrnuti se na moju primjedb.

Umjesto da odgovorim, opet pojašem na čelo kolone i povedem ljude oko obronaka brda prema kući gospode Warnbright. Radi bolje orijentacije upotrijebio sam i svoj mali kompas što je među Simonsovima izazvalo čuđenje. Ti jednostavni ljudi nisu znali čemu sprava služi, a vjerujem da sam, određujući nepogrešivo put unatoč sumraku, prilično uvećao svoj ugled.

Žene i djeca Simonsovih već su se razmjestili po verandi udovičine kuće. Iznenadnih se ne vidjevši Lindu među njima; zar ih ona, koja je putovala toj obitelji, nije poznavala!?... Sjetih se i da se nije ni najmanje bojala Crnorukoga, a moje podzrenje osobito se pojačalo nakon djevojčinog susreta sa Sim-

monsom. Ni ona, a ni on, ničim nisu pokazali da se poznaju, što je moglo značiti samo jedno – da se nikada ranije nisu sreli, odnosno da Linda nije bila ni rod ni pomoć' Bog farmeru i njegovoj obitelji. Očito, njezino navodno putovanje na farmu bilo je samo varka.

Ali kakva varka i protiv koga uperena?...

Primjetih da je Linda postala vrlo uznemirena. Nisam je ništa pitao, ali je po izgledu moga lica mogla zaključiti da mi ništa nije promaklo. Između nas je iskrsla napetost koja se povećavala svake sekunde.

A Wanomeh? Taj je još uvijek ležao u nesvijesti što me je i te kako zabrinjavalo. Više nije imao vrućicu i po mom mišljenju već je trebao ustati, ali mu je tijelo i dalje bilo ukočeno a oči zatvorene. Crno Oko bi mi dobro došao, pa makar ga morao s nožem prisiliti da liječi poglavicu Chippewaya. Ali, niti sam znao kako do vrača, niti sam mu sam mogao pomoći. Bespomoćno sam zurio u ružnu ranu na Wanomehovom trbuhu pitajući se kakvo li sve djelovanje može imati taj đavolji otrov s vrška nadriliječnikove strijele. Pravoga liječnika nije bilo miljama uokolo, pa sam bio prepušten vlastitom umijeću. A da je ono bilo iole vrijedno, moj prijatelj crvenokožac već bi čvrsto stajao na svojim hitrim nogama...

Sad sam, osim njega, morao držati na oku Lindu i Simmonsa. Nisam, naime, mogao vjerovati da među njima nema nekakva tajnog dogovora. Bilo kad, u tom metežu u tijesnoj kolibi gospođe Warnbright njih dvoje morat će prići jedno drugome i

izmijeniti koju riječ. Budem li se našao nezamijećen u blizini, ono, što dopre do mojih ušiju možda će vrijediti više od svega što sam dotad saznao... Samo sam se pribojavao da ne bude tajnih znakova i riječi značenje kojih je poznato samo njima i još nekim meni nepoznatim osobama.

Međutim, sve što sam uspijevao načuti bile su samo svaki-danšnje stvari, poruke i pitanja bez dubljega značenja. Ili su njih dvoje bili lukaviji od mene, ili se zaista nisu poznavali?... Zašto li mi je Linda rekla da ide na Simmonsovu farmu? Po deseti put sam iznova proučio svaku pojedinost prošlih događaja, ali nisam mogao stvoriti nikakav novi zaključak. Dogodilo se previše toga, što ni uz najbolju volju nisam znao odgonetnuti, a ljudi oko mene i dalje kao da su ograđeni zidovima tajanstvenosti i šutnje.

Povrh svega, stanje mladoga poglavice zadavalo mi je posebne brige. Krišom sam ga pokušao dozvati šapćući mu na uho, ali se on nije ni pomaknuo, a još manje odgovorio na moj zov. Da nije bilo slabog ali pravilnog otkucavanja njegova bila, povjerovao bih, da više i ne živi. Ipak, usprkos ukočenosti, bilo je života u njegovom tijelu. Mijenjao sam obloge od ljekovitih sokova u pravilnim razmacima i rana je zacjeljivala, ali se Wanomeh nije budio niti micao. U jednom sam se trenutku preplašio da sam nešto pogriješio prilikom prvog pokušaja liječenja... Ili, da nije poglavici ostao pomračen um od vračevog kobnog otrova?...

U kasno popodne drugoga dana Simmons odjaše na svoju

farmu, dok su žene i djeca i dalje ostali u kolibi. Kad se približavalo veče, pozvah Lindu da sjedne sa mnom na verandu gdje je gospoda Simmons pripremala hranu.

»Što je s vama, djevojko?« upitah oprezno kad smo sjeli. »Ne možete od mene sakriti da vas nešto jako tišti.«

»Varate se«, odvrati ona vidno porumenjevši. »Svemu je kriva pustolovina kroz koju prolazimo...« dometne silno nastojeći da joj glas zvuči mirno i samouvjereno.

»Zar ono niste htjeli na Simonsovu farmu?...« presjekoh je. »A, eto, dode on k vama.«

»Zapravo, nisam kanila na samu farmu, nego preko nje dalje na Zapad. Na farmi sam se samo htjela usput odmoriti. Nisam mogla tražiti od vas i poglavice da me pratite cijelim putem... a nadala sam se da ću na farmi, kako mi je Cludy spomenuo, naći nekoga od Simonsovih momaka koji bi me htio dalje pratiti«, reče djevojka riješena da brani svoju priču.

I doista, njezine riječi zvučale su poprilično uvjerljivo – ali me niti jednom nije pogledala u oči. Nitko me ne bi bio mogao uvjeriti da ne laže! Razočaran u djevojku prema kojoj sam gajio lijepe osjećaje digoh se bez riječi i udem u kuću da vidim što je s Wanomehom. Opet je bio u vrućici i mumljao nerazumljive riječi, ali ukočenost njegovih udova kao da je popuštala.

Kad se smrklo, u kući postade tijesno. Žene i djeca s farme podijeliše prostoriju s gospodicom Graham.

Umoran od jahanja i potjere za bandom te zasićen zbivanji-

ma u toku dana zaspao sam čim sam se opružio. Ali, lakog sna poput prerijskog zeca, probudih se čim je struja noćnoga zraka dotakla moje lice. Neznatno podigoh trepavice, tek koliko je dovoljno da mogu nazrijeti štogod ispred sebe, i vidjeh Lindu kako na vršcima prstiju izlazi preko praga. Na vratima obasjana mjesečinom, za trenutak zastade i osvrne se prema mjestu na kojemu sam ležao, a onda se zaputi preko verande jedva čujno škripeći čizmicama.

Sačekao sam minutu i onda, budan kao da sam se naspavao do mile volje, pođem za njom. Uzeh kolt iz futrole i otkočim ga nečujno, a onda krenem za djevojkom koja pođe klancem baš kao i gospoda Warnbright prije nje – držeći svijeću u ruci!

Bješe to sablasna slika. Činilo mi se da je Linda u vlasti nekakva zlog duha i nije mnogo nedostajalo da je pozovem i pokušam zadržati. Ipak pustim da stvari teku kako oni koji njima upravljaju žele – i obećam sebi da me ništa što vidim ili čujem neće poljuljati u hrabrosti i zdravom razumu.

Ponoć nije bila ni blizu, što sam znao po položaju mjeseca nad mrklim zubovima kanjona. Bešumno, s oružjem spremnim za paljbu, slijedio sam djevojku koja se kretala prtinom kao začarana – ili kao da je tuda prošla stotinama puta. Odnekuda hukne sova! Dvije ili tri noćne ptice proletješe zrakom ne otkrivajući ni otkuda dolijeću ni kamo hrle, a s vrha brda začu se zvižduk vjetra u golim granama gromovima spaljena stabla. Tako smo se približili gra-

nici što ju je čuvao indijanski
vrač.

Onda mi se učini da iz mraka
izranjaju nekakve sjene – i iz
visine odjekne dobro mi znani
krik. Linda kao da se stušiti pre-
ma onim sjenama koje je pro-
gutaše. Više nisam vidio, jer u
trenutku kad htjedoh pojuriti
za njom žestok udarac sruči se
na moju glavu. 'Crno Oko' bilo
je sve što sam stigao pomisliti
prije nego što mi je um potonuo
u crn bezdan...

Kad mi se vratila svijest, vi-
djeh staroga vrača sagnuta nad
moje lice. Gledajući me sažalji-
vo, uzdahne duboko i vrteći gla-
vom kao da je silno zabrinut
zbog moga stanja, opipa mi bol-
nu čvorugu na čelu. Kad su mi
se oči bolje privikle na tamu ra-
zaznah čime me je odalamio: u
kutu njegove kolibe napravlje-
ne između dviju stijena jedno-
stavnom dogradnjom jednoga
zida i krova od lišća stajalo je
nešto poput teškoga bumeran-
ga.

»K vragu, momče, tko ti je do-
pustio da se igraš čuvara Ka-
njona duhova?« prosiktah na
njega.

Crno oko mi munjevito spusti
prst na usta dajući mi jasan
znak da šutim.

»Gdje je gospođica Graham?«
ipak prostenjah kroza zube, na-
što mi vrač samo ponovi znak
da šutim i tužno odmahne gla-
vom. Vidjeh da je sav u grču,
kao da ga je obuzeo smrtni
strah.

»Koga se bojiš, Crno Oko?« –
prošaptah.

Indijanac mi odgovori ge-
stom koju na Zapadu svatko ra-
zumije: oponašanjem pucanja u
glavu. U tom trenutku kao da
začujem nekakve glasove. I In-

dijanac je čuo isto što i ja, jer
me pograbi za ruku i povuče u
stražnji dio kolibe. Tamo me
ugura u procjep među stijena-
ma i zatvori svežnjem granja.
Ostadoh u mraku gustom po-
put smole i tako tijesnoj prostor-
iji da sam jedva mogao disati.
U noćnoj tišini začuh samo svo-
je srce kako usplahireno bije.

Pred nastambom Crnoga
Oka začuše se najprije koraci, a
zatim i glas čovjeka kojega do-
tad nisam čuo.

»Čuj, crvena bitango!« obrati
se netko vraču. »Gdje je ona?«

Neznanac uđe u izbu. Vjero-
jatno nije bio sam jer su se čuli
šumovi koje je moglo stvarati
pet ili šest ljudi.

»Govori... gdje je? Vidio sam
da je netko slijedi, a to je mogla
biti samo stara!«

Ako je došljak mislio na Lin-
du, onda ju je mogla slijediti sa-
mo gospođa Warnbright! Kako
to da je ja nisam vidio – ili je
»sablasi« koračala iza mene?...

Crno Oko promumlja nešto
na svoj nerazumljivi način, na
što onaj koji je jedini govorio
opsuje nešto prokleta ružno i
izađe iz kolibe. Ostali, zaključim
po batu koraka, za njim. Je li to
bio – Crnoruki!?!... Što je uči-
nio s Lindom Graham?

Vračevo ponašanje bivalo mi
je sve zagonetnije. Zašto me je
strpao u sklonište u kojemu me
nisu pronašli njegovi tajanstve-
ni gosti? Dok sam razmišljao o
mogućem odgovoru, Indijanac
ukloni snop s otvora procijepa
i povuče me u prostoriju. Dubo-
ko udahnuh svjež noćni zrak –
u onoj rupi gotovo sam se ugu-
šio. Nisam znao što moj spasi-
lac kani, ali sam čvrsto namje-
ravao potražiti Lindu Graham.

Oprostio sam se s Indijancem

i krenuo u noć hineći da ću na onu stranu otkuda sam i došao. Vrač me pusti jednako onako kao što smo i mi njemu dopustili da ode nakon oslobađanja od Rafovog konopca. Nakon nekoliko koraka iskradem se sa staze što je vodila dnom kanjona, pa se počnem pentrati stijena-
ma kako bih u luku zaobišao prolaz pod Indijančevom kontrolom. Želio sam pronaći ljude koji su Irokezu stjerali onakav strah u kosti. Tako sam u jednoj noći dva puta izazvao svoju sudbinu.

Opet se začu tajanstveni sovin zov – ali ovog puta sasvim jasno raspoznah da to nije ptica, nego čovjek. Ptica se nikako ne može oglasiti tako glasno! Odmah se bacih u zaklon, jer sam shvatio da me je netko otkrio i gotovo požalih što zaista nisam krenuo prema udovičinoj kolibi. Ostanem ležati u zaklonu osluškujući iznenadnu provalu svakojakih šumova i glasova iz kojih naprosto nije bilo moguće stvoriti uvjerljivu predodžbu o njihovim izvorima.

Nakon četvrt sata nepomičnog ležanja zaključih da je vrijeme da se nezamijećen udaljim. Ali, jedan klimav kamen popusti pod mojom nogom i odroni se ostavivši me da se hvatam zubima za zrak ne bih li se održao na stijeni. Onaj kamen povuče za sobom cijelu lavinu koja se uz silnu grmljavinu sruči u podnožje litice. Znao sam da sam svojom nepažljivošću okončao svaki pothvat prije početka i da moram bježati glavom bez obzira.

Što sam brže mogao uspen-trah se uza strminu do nevelike ravne ploče na kojoj sam kanio predahnuti, ali me tamo doče-

kaše tri ili četiri čovjeka riješena da mi pesnicama temeljito izmijene lični opis. Prvoga sam se oslobodio vještim karate-zahvatom, a drugome sručih u isti mah obje šake u stomak. Samo je muklo jauknuo i odletio preko ruba stijene.

»Držite ga! Ne dajte mu da umakne!« začuh onaj glas koji sam zapamtio čuvši ga u vračevoj kolibi.

Suprotstavih se nadmoćnim napadačima s hrabrošću koju čovjeku daju samo očaj i svijest o tome da mu se sudbina nalazi u snazi i nemilosrđu. Slijedećega sam odbacio preko ruba stijene dočekavši ga iznenadnim udarcem koljena u grudi, a kad mi se četvrti s leđa bacio za vrat, nisam se mogao održati na nogama, već se sruših na kamen gdje se stadosmo kotrljati u silnoj želji da jedan drugoga otpravimo u provaliju. Osjetio sam zadah razbojnikova znoja, vonj prašine i duga jahanja bez predaha, a kamo li pranja i brijanja. Svijestan, kao i ja, da nas pogrešan zahvat može obojicu odvesti preko ruba litice, bandit je samo nastojao da me stegne u čvrst zagrljaj kako bi mogao dočekati ostale. Iskoristih trenutak njegovog oklijevanja da mu jednim udarcem pesnice razbijem glavu. Riješio sam ga se... ali je tu bio i kraj moje borbe. Bilo ih je previše.

»Ruke gore, momče, ili ću te izbušiti kao sito!« dobaci mi iz mraka netko kome očito nije bilo do šale.

Ocijenih u trenu da bi bilo sve gluplje nego poslušati.

»Baci oružje« osorno naredi onaj iz tame.

»Uzmi ga sam, glupane. Kako misliš da ti ga mogu baciti dr-

žeći ruke iznad glave?»

Činilo mi se da su moji neprijatelji bili za tren zatečeni logikom moje rečenice. Glupi ipak nisu bili: jedan od njih pride mi i odriješi remen s revolverima tek nakon što u mraku glasno škljocnu otponac na pušci.

»Sad za nama. Za pogrešan pokret bit ćeš nagrađen olovom«.

Stresao sam se od jeze u njegovu glasu, ali mi istodobno sine da ovdašnji desperadosi nisu s majčinim mlijekom popili baš previše mudrosti. Samo što su bili natprosječno opasni, zbog čega odlučim prihvatiti igru. Kad već nema druge...

»Kamo me vodite?« usudim se upitati.

»Vidjet ćeš. Jezik za zube!« bio je razbojnikov ljubazan odgovor.

Teško dišući od umora izazvana tučnjavom i zlosretnim susretom moje lubanje i vračevog bumeranga sporo sam se pentrao stijenama obasjanim sve slabijim mjesečevim svjetlom. Ni banditi nisu uživali u noćnoj šetnji – čujem kako stenju i hropću, neki iznureni, a neki škrgućući od bolova nanijetim mojim pesnicama. Bili su to ljudi Crnorukoga, oni koji su zapalili Simmonsovu farmu i koje smo uzalud proganjali sve do južnoga ulaza u Kanjon duhova.

Nakon četvrt sata uspona za koji se ni danju ne bi reklo da je bezopasan nađosmo se na skrivenoj čistini. Njenim rubom rasle su patuljaste jele i smreke, a na sredini bilo je razapeto nekoliko šatora od dotrajalog platna. Dakle, to je bio razbojnički logor. Moram priznati, mjesto je bilo sretno i znalački oda-

brano – nije se moglo zamijetiti ni s koje strane, a lako se moglo braniti bilo otkuda ako neprijatelj dođe. Štoviše, tu se mogla izdržati i duga opsada jer je sredinom udoline tekao potočić bistre planinske vode.

Pred jednim šatorom gorila je vatra. Gurnuše me tamo i zaprepastih se prepoznavši djevojku koja je sjedila uz vatru: bila je to Linda Graham.

Ona me dočeka podrugljivim pogledom. Htjedoh nešto zaustiti, ali se prije toga rastvoriše krila šatora i iz njega izađe čovjek zastrašujućega izgleda. Crnoruki!

Na rukama je imao rukavice od crne kože, sa zavrnutim rubom koji je dosezao gotovo do lakata. Desnicu je oslonio o revolver na boku, a cijeli izgled bio mu je mračan i lišen svakoga znaka civiliziranosti. Međutim, to me nije dojmilo onoliko koliko iznenadna spoznaja da sam tog čovjeka nekada ranije vidio. Tko zna gdje – jer je Crnoruki očito dugo živio u planinama, daleko od ljudi – ali su mi crte njegovog lica bile poznate. Napregao sam misli ne bih li se sjetio gdje je to sudbina ukrstila naše puteve.

Prekopavao sam po najranijim uspomenama, prizivao u sjećanje likove ljudi iz mladosti, pa čak i iz djetinjstva. Uzalud! Nisam se mogao sjetiti gdje i kada smo Crnoruki i ja stajali sučelice ovako kao sada pred njegovim šatorom.

Razbojnik nije imao mnogo godina, vjerojatno manje od trideset. Dok mi je prilazio zamijetih da je dobacio Lindi pogled pun povjerenja.

»Je li to taj?« upita on djevojku pokazujući prema meni.

Umjesto glasna odgovora, Linda kimne potvrdno glavom i još mi se podrugljivije naceri.

»A znaš li ti tko je ona?« reče razbojnik munuvši me pod rebra.

»Gospodica Graham«, odgovorih jedva se suzdržavši da mu ne uzvratim šakom posredlica. Znao sam, međutim, da bi se moje tijelo prije sastavilo s kišom metaka iz banditskog oružja nego moja pesnica s njegovom nakaznom njuškom.

Crnoruki se najprije upilji u mene kao da ne vjeruje da su mi sve koze na broju, a onda prasne u glasan smijeh. Očito bjehe lanuo nešto po njegovom mišljenju izuzetno duhovito, jer se on nastavi smijati lupajući se šakama po koljenima, našto se i njegovo društvo stade cerekati poput zbora sitih lešinara. Ali, on se odjedanput uozbilji presjecajući time i smijeh svojih potčinjenih.

»To mi je žena, klipane!« rikne on unoseći mi se u lice. »I, da znaš, nisi ni najmanje pametno postupio upućujući joj zaljubljenog pogleda. To ću ti posebno naplatiti!«

Takav obrat zaista me je oboario s nogu. Mora da nisam osobito suvislo izgledao, jer se Linda nasmije pokazujući bezobrazno prstom u mene kao u budalu bez premca. Voda bandita također se iznova naceri i naredi da me svežu.

Zaključim da ću do izlaska sunca imati vremena za razmišljanje o svemu što se dogodilo. Odmah mi sine da Linda nije ni tražila Simonsovu farmu, nego najkraći put do Crnorukoga. Njezin navodni strah od bandita i njegovih ljudi očito je bio lažan. Pozelenjeh od bijesa na

samoga sebe — ta kako sam mogao, makar i na kratko, pokloniti nježne osjećaje toj opakoj ženi. Kako je Wanomeh bio u pravu kad me je upozoravao da se ne zalijećem!...

A što li je ona tražila u Grant Hillu? Sjetih se groba Hipooliytea Warnbrighta u Kanjonu duhova i posljednjeg počivališta njegove žene na groblju Grant Hila. Tada mi sine pred očima: znao sam zašto mi se činilo da sam već negdje vidio Crnorukoga! Njegov lik bio je podmlađeno izdanje fizionomije one gospođe Warnbright koja je plašila kanjonom. Je li to moglo biti slučajno?...

Nije mi se dalo povjerovati zato što su u cijeloj toj pustolovini konci sudbina i putevi njezinih sudionika bili tako isprepleteni da je slučajnostima ostajalo veoma malo mjesta. Ostatak noći proveo sam proklinjući samoga sebe što sam u Cludyjevoj krčmi pristao biti pratiocem žene mačjega lica od koje iskusan muškarac nikada ne bi očekivao nikakvo dobro.

Nakon prohladne zore nad liticama izroni rumena sunčeva kugla i osvane tako lijep dan da mi uopće nije polazilo za rukom misliti po tako lijepu vremenu o događajima od kojih se čovjeku gadi život i diže kosa na glavi. Međutim, surov glas koji, budeći bandite, nadjača pijev ptica grubo me vrati u stvarnost i stanem iščekivati dalja zbivanja pomiren s tim da gore jedva može biti.

Crnoruki izađe iz svog šatora protežući se, a malo zatim Linda pristavi kavu za cijelu bandu. Meni nisu dali ništa — očito smatrajući da na zarobljenika ne treba harčiti namirnice. Pro-

de gotovo pola sata dok me se razbojnik ne sjeti. Pride mi narogušen i ošine me šiljkom čizme u slabine.

»Nitko se još nije nekažnjeno udvarao ženi Crnorukoga!« rikne da je odjeknulo brdom.

»Stavi si je u salamuru«, odvratih što sam prezirnije mogao.

»Ne razumiješ me«, zaurla on unoseći mi se u lice. »Sve su mi uzeli, sve! Ona je jedino što imam.«

Zaista mi se učini da shvaćam što se zbiva u duši tog užasnog čovjeka – a on kao da je to na neki način osjetio.

»Nisi mogao znati da je moja«, procijedi nešto pomirljivije, »pa ćeš zato dobiti šansu. Jednu, dakako.«

Nije mi bilo ni na kraj pameti da bi te riječi mogle značiti bilo što osim prijetnje. Što se ubrzo i obistini...

Isprazniše mi sve džepove – čime i nisam bio mnogo oštećen, jer sam oduvijek najvrednije stvari nosio u bisagama preko Pegazovih sapi. Zatim mi provukoše laso ispod pazuha svezanih ruku. Nisam znao što smjeraju, ali odlučih da se branim koliko mogu. Stadoh vitlati rukama i bacati se nogama – ali uzalud. Cereći se, razbojnici me baciše preko ruba visoke stijene. Padao sam i padao – ali, kad sam već gledao smrti u oči, uže se zategne i ja ostadoh visiti na pola puta između zaravni na kojoj je bio razbojnički logor i dna kanjona. Odozgo začujem podrugljiv smijeh Crnorukoga.

»Uživaj sada, slavi lovče! I sjećaj se lijepih trenutaka u društvu tuđih žena«, vikao je bandit sa stijene. »Sad odlazimo, a

tebe ostavljamo sudbini!«

Bandit nestade, a zvuci što su dopirali s platoa potvrdiše mi da razbojnici zaista nekamo kreću. Još jedanput vidjeh Lindu – nagnula se preko ruba litice da se uvjeri visim li još o užetu. Na njezinom licu nije bilo ni traga samilosti. Odustah od namjere da joj bilo što kažem – što nju razbijesni. Dobacila mi je nekoliko pogrdnih riječi i onda se izgubi, pomislih zauvijek iz mog života. Ali, iako se ni gospodica Graham zacijelo nije tome nadala, naši putevi još će se i te kako ukrstiti...

Položaj u kojemu me ostaviše bio je sve prije nego li ugodan i podoban za optimističke prognoze. Sa svakim pokretom uže mi se dublje zarezivalo u meso, a protrnuh od pomisli da ga ljuljanjem tijela – jer sam povremeno pokušavao iskoristiti nalete vjetra i njihanjem se domoći stijene – režem o rub kamene gromade preko koje je bilo prebačeno. Prije ili poslije istanjit će se i pući... a ja nisam mogao smisliti ništa čime bih olakšao svoj položaj ili pripremio izbjavljenje iz te grozne situacije.

Sunce je počelo nemilice paliti, nestade ptica i svakoga drugoga zvuka – kao da su banditi sav život u Kanjonu duhova zamotali u svoje pokrivače i odnijeli na konjskim sapima. Ponadah se da bi me se netko sjetio potražiti. Kad bi bilo tko došao do Warnbrightovoga groba mogao bi me otamo vidjeti... Ja sam iz visine vidio humku od kamena – stotinjak metara ispod mene, pa, onda kilometar prema preriji.

Zgrozih se od pomisli da mi predstoji pad s te visine, ali mi

onda strah od razbijanja o stijene nestade pred jednom novom opasnošću: nada mnom proletje velika tamna sjena i začu se šum snažnih i golemih krila. Usmjerih pogled prema nebu i suočih se s orlušinom gologa vrata koji je u meni zacijelo nanjušio bespomoćnu žrtvu. Viknuh iz puna grla što malo poplaši ptičurinu, ali se nekoliko minuta kasnije vrati ali ne sama.

Oba orla počеше izvoditi svoju napadačku igru od koje me prodoše žmarci. Zalijetali su se, svaki sa svoje strane, ravno prema meni mijenjajući smjer leta niti metar ispred mojih očiju. Bila je to stravična taktika mrcvarenja od koje mi se cijelo tijelo oblijevalo litrama znoja.

Crnoruki je zacijelo znao što će me snaći — neće biti da sam mu ja prva žrtva za koju je smislio takvu kaznu — i dođe mi da se gorno nasmijem sjetivši se kako je govorio o šansi. Bila je to besramna farsa, a ne šansa!

Dok su mi svakojake misli munjevito strujale mozgom sjetih se da sam imao u čizmi i u lijevome rukavu skrivene male džepne nožice koje mi razbojnici nisu našli, pa tako ni oduzeli. Ali, kako sada do njih?... Do onoga u rukavu nisam nikako mogao, ali pomislih kako bih mogao istresti onaj iz čizme ako bih nekako mogao dići noge iznad glave. Zato se još jedanput snažno zanjihah na užetu pokušavajući istodobno dohvatiti stijenu uz koju sam visio.

Uspije mi na trenutak prihvatiti stopalima izbočinu na stijeni, ali orlovi, procijenivši da im žrtva izmiče, navališe svom že-

stinom ustremljujući mi se kandžama na glavu. Trzajući tijelom da izbjegnem njihove napade izgubih stijenu pod nogama! Ne znam kako sam u tome uspio, ali pri slijedećem pokušaju da zabacim noge iznad glave, tijelo mi se odista okrene glavom prema dolje i nožić mi spuzne iz obuće pravo u zakrvavljene šake. U pravi čas!

Što sam brže i spretnije mogao, najprije prerezah uže oko zapešća, a zatim, pazeći da mi laso ne sklizne preko ramena jer bih odletio u dubinu, jednom rukom se pripremih zaštititi lice od orlovskih kandži, a u drugoj stisnuh nož spreman za udarac.

Uz zlokobno kliktanje lešinari se ustremiše na mene. Oči u oči nadoh se s ptičurinom čiji bi mi kljun mogao kao od šale probiti lubanju, zadržah je za djelić sekunde desnom podlakticom, a onda joj ljevicom zadah žestok ubod posred grudi. Orao zaciči i najprije uzleti ravno uvis, a onda zalamata krilima i sunovrati se u ponor. Druga ptičurina, uplašena bolnim krikom prve, malo se udalji kaneći se opet ustremiti na me — a tada odjekne pucanj i pernati razbojnik tresnu bezglasno o ploču niti dvadeset metara od mene. Nisam bio svijestan ničega drugog osim da mi je spas stigao u posljednjem trenutku.

»Old Thnuderhande!« začuh odozgo. »Ja sam, Wanomeh. Samo mirno, podići ću te!«

Odmah zatim uže zatreperi i osjetim kako me moj prijatelj vuče uvis. Koje li sreće kad sam opet osjetio čvrsto tlo pod nogama! Moj prijatelj, poglavica Chippewaya, mi je tako još jedanput spasio glavu.

»Wanomeh!« kliknuh od oduševljenja što smo se obojica izvukli iz neprilika. »Mislio sam da još ležiš bolistan u kolibi«.

»Čudi me da se oštro oko mogega prijatelja dalo tako prevariti«, reče poglavica zagonetno se osmjehnuvši. »Već dan nakon ranjavanja bio sam sasvim priseban, ali sam nastavio glumiti nesvjesticu kako bih čuo sve što se govori u kući. Bijela skvo je često naglas razmišljala. Mnoge žene to čine, ako nisi znao... Takvo prisluškivanje pokazalo se veoma korisnim.«

»I ti si znao da je ona žena Crnorukoga?« upitah u čudu.

»Ne baš... ali sam znao da je u nekakvoj vezi s njim. Osim toga, često je spominjala gospođu Warnbright. Samo, nije lako crvenokošcu shvatiti dušu bijele žene...«

»Kako je govorila o gospođi Warnbright?«

»Hm... ponekad kao da je mrzi, a onda opet na sasvim oprečan način«, odgovori Wanomeh prilično zbunjeno.

Ni meni nije bilo mnogo toga jasnije – Linda je bila i ostala velikom zagonetkom. Ponajprije, nisam mogao shvatiti što je tu lijepu mladu ženu moglo natjerati da svojom voljom dođe banditu s potjernice u zabačena brda. Je li htjela na Simonsovu farmu zato što je znala da će je banda njezinoga muža opljačkati i spaliti? Nije li ona možda trebala tamo ranije doći da bi izvidjela kako je najbolje izvesti prepad? Iznio sam Wanomehu svoje pretpostavke da bih čuo njegovo mišljenje, ali Indijanac kao da nije želio spekulirati.

»Uzaludno je to mozganje«,

reče on s gotovo podrugljivim osmijehom.

»Vjerojatno si u pravu«, odvratih, »jer ni sad, nakon toliko novih činjenica, ne znam bitno više nego na početku. A do tajne možemo samo činjenicama... ne razmišljanjem«.

»Ah, činjenice«, uzdahne Wanomeh. »Što vrijedi što ih je toliko kad ih ne možemo, ili ne znamo, dovesti u pravu vezu...«

»Kao da smo počeli odmotavati klupko s pogrešne strane!«

»Mislim da treba pronaći gospođu Warnbright«, iznenada i veoma odlučno reče Wanomeh.

»Slažem se«, rekoh, »a mislim i da znam gdje ćemo je naći.«

Crnoruki se povukao zajedno sa svojim ljudima. Zaključio sam da je navratio u ovaj kraj da bi opljačkao Simonsovu farmu, objesio mu brata s kojim je vjerojatno imao neke stare račune, te obavio nešto u vezi sa sablašću u Kanjonu duhova. U prva dva slučaja stvari je sretno okončao, ali kao da se gospođa Warnbright nije htjela s njim sastati, pa je nestala bez traga i glasa.

Njezina moć da spozna buduće događaje neće nam još dugo biti tajnom. Naime, čim smo počeli silaziti s planine, začusmo iz visina zvuk bubnja koji se jednolično prenosio s vrha na vrh.

»Crno Oko«, reče Wanomeh. »Daje zvučne signale, a čini se da ima još njegovih suplemenika u brdima«.

Onda je gospođa Warnbright kod njih – makar se moglo činiti čudnim da jedna bijela žena nalazi sklonište kod crvenokožaca kad joj zaprijeti opasnost od ljudi njezine rase«.

Bubnjanje je i dalje odjekiva-

lo klancem, čas glasnije, čas tiše, prekidajući se i nastavljajući.

»Stari nadriliječnik me očito ne cijeni suviše«, ustvrdih poprilično povrijeđen; zaključio sam, naime, da vrač ipak bolje misli o zagonetnoj udovici, bez obzira na njezino ponašanje koje se odista ne može nazvati poštenim, nego o meni koji sam dokazao da se borim samo protiv zla.

»Crno Oko je izuzetno naklonjen starici«, reče Wanomeh. »Vjerujem da samo zbog nje boravi u ovoj postodolini.«

Gotovo smo se spustili do dna usjeka, kad zamijetim na stijeni nadomak Warnbrightovoga groba nečiju sjenku. Dodirnuh Wanomeha po ramenu pokazujući mu što sam vidio; on zastade kao ukopan, a na čelu mu se ukaza nova bora.

Čovjek čiju smo sjenu motrili nije izašao na vidjelo, ali iako nam je njegov lik ostao nepoznat, zaključili smo da se u zagonetnim zbivanjima koja smo htjeli razriješiti pojavljuje još jedan akter.

»Taj je prekobrojan«, prošapta Wanomeh. »Ne pripada ljudima Crnorukoga, jer su svi otišli prema istoku.«

»Da nije od Simmonsovih...« rekoh iako mi se ta pretpostavka učini nevjerojatnom.

»Ne bih rekao, jer Simmons sad treba sve svoje radi obnove farme. Osim toga, niti jedan bijeli kauboj ne bi se usudio zaći s ove strane groba«, glasno je razmišljao poglavica. »A, kako si rekao, s druge strane je put zatrpan kamenjem. To je netko tko tu dugo boravi, a da mi za nj ne znamo.«

»Morat ćemo se i njime poza-

baviti, ali mislim da je bolje da prije toga potražimo gospođu Warnbright.«

»Hm, možda je Crno Oko proglasio ovaj dio Kanjona duhova zabranjenim područjem upravo zato što se taj čovjek tu nalazi...?« tiho će poglavica.

Ta pretpostavka učini mi se toliko vrijednom pažnje da je nisam mogao izbiti iz glave ni kad uđosmo u udovičinu kuću, opet pustu jer su se žene i djeca s farme vratili na zgarište svoga doma. Pustili smo konje da uokolo pasu, a mi se bacismo na planiranje pronalaženja gospođe Warnbright. Na karti tog dijela Zapada što sam je davno dobio od jednog armijskog vođića bilo je ucrtano i neveliko jezero. Odmah zaključih da će se starica, ako je prihvatila životne navike Indijanaca, nalaziti uza samo jezero ili nedaleko njega.

Nakon kratkoga dogovora, krenusmo prema sjeverozapadu. Sunce je žestoko peklo, pa smo i ožednjeli – ali su nam sve gušće grmlje, a nedugo zatim i prava crnogorična šuma, kazivali da se približavamo području s više vlage. Sve opreznije smo vodili naše konje jer nismo mogli znati je li ispod saga od otpalih iglica čvrsto kamenito tlo, kao prije ulaska u šumoviti predio, ili ćemo naići na klizavi lapor ili glinu.

Šumama obrasle planine Zapada najljepši su dio Amerike. Tisućama godina tamo su stabla umirala samo od starosti jer su Indijanci upotrebljavali sjekiru u druge svrhe – da bi raskolili glavu bizonu ili neprijatelju. Zrak u tim šumama bio je opojan, a mir tako dubok i svečan da je bila grehota razbi-

ti ga pucnjem ili bukom naselja. Jahali smo bez riječi kroz tu divotu sve dok s jednog prijevoja ne ugledasmo jezerce u dnu doline obrasle golemim drvećem.

»Divnoga li mjesta za logor«, oduševljeno će Wanomeh; pripadajući prerijskom plemenu, on gotovo nije ni poznavao brda i šume.

Sjahali smo i uredili prenočište. Kad se nedugo zatim nebo osulo treperavim zvijezdama, tisućama krijesova koji se ne mogu vidjeti na nebu iznad ravnice zbog vječite magle i prašine, zaključili smo da ugodnije boravište nemaju ni ljudi mnogo bogatiji od nas. Međutim, kad je noćna tišina plegla na cijeli kraj, otkrismo pouzdan znak da nismo sami u tom »hotelu s milijun zvijezdica«.

»Dim...« reče Wanomeh udišući lagano zrak kroz nosnice. »Irokezi sjede oko vatre.«

»Okolo pola milje od nas...« procijenim kad sam i ja, čulom uvjerljivo slabijim od Indijančevog, nanjušio jetki vonj dima od natrula drveta.

Zaključismo da ćemo iskoristiti zaklon noći i promotriti indijanski logor izbliza.

»Bolje je da se tako obavijestimo o onome što nas čeka, nego da se oslonimo na nečije priče. U ovom kraju, vjerujem da si i ti zamijetio, ljudi imaju iščašen jezik«, reče Wanomeh ironično.

Privezali smo konje da ne odlutaju za pašom, pa se, s oružjem u rukama, stadosmo prikradati slijedeći dim koji je lelujaao šumom. Nastojali smo se približiti logoru nepoznatih nam crvenokožaca ne uznemirivši ni sovu na grani — iako smo, po sve gušćemu dimu, za-

ključili da oni i ne vode mnogo računa o prikrivanju svoga boravišta. Wanomeh je koračao prvi, oprezno ispitujući svako mjesto gdje će spustiti nogu, a ja sam ga slijedio gazeći točno njegovim stopama.

Ljudi sa Zapada znaju koliko je važno znati kome se prikradaš, Indijancima ili bijelim ljudima. Prvi imaju veoma izoštrena čula, a drugi brže reagiraju. Indijanska straža će te propustiti u dubinu svog teritorija — jer si ionako izgubljen, a njima će se to što su ostali nezamijećeni i kasnije pokazati vrijednim. Bijelac na straži puca na svaki sumnjivi šum, najčešće na svoju štetu jer ga tako otkrivena napadača lakše likvidira.

Kad smo se našli na malom uzvišenju s kojega drveće nije ometalo pogled prema dolini, pogledam kroz svoj dalekozora.

»Vidim ih, uza samo jezero. Ima ih mnogo, podigli su šatore i osjećaju se na sigurnom«, rekoh.

»To su Irokezi, suplemenici Crnoga Oka. Oni su nomadi, sele se kao i krda bizona od kojih žive«, objasni Wanomeh.

Najopreznije što smo mogli nastavismo prikradati se indijanskom logoru. Kad smo sišli u dolinu, gdje nas je na tlu umjesto iglica dočekala vlažna trava, promijenili smo smjer prilazjenja kako bismo napredovali nasuprot vjetru. Bojali smo se da nas ne otkriju indijanski konji koji počnu frktati čim nanjuše stranca u svojoj blizini.

Zaobišli smo logor u velikom luku, srećom netkriveni od straža koje smo naslutili u krošnjama visokih jela. Trebalo nam je gotovo dva sata da izbijemo na

suprotnu stranu doline. Indijanci još nisu pošli na počinak. Pedesetak muškaraca sjedilo je oko vatre i nešto vijećalo – bili smo predaleko da bismo mogli načuti koju riječ njihova odmjerenog razgovora.

Desno od nas, pored same vode, bili su konji, prednjih nogu sputanih da mogu pasti, ali ne i otići predaleko od logora. Lijevo od krda bila je skupina ženskih šatora. I Indijanke su nešto govorile, kao da su držale svoju skupštinu, vijećajući tiho da ne bi smetale muškarcima.

»Tamo trebamo prići«, došapnuh Wanomehu. »Više ćemo doznati nego ako se primaknemo muškoj skupštini. Osim toga, žene su manje oprezne.«

Poglavica mi potvrdno kimne i mi kliznismo bešumno k ženskom vijeću. Ubrzo smo mogli jasno razabrati njihove glasove – ako nisu govorile sve u istim mah. Zato se primakosmo onako blizu kako nikada ne bismo mogli muškoj skupini.

»A zašto ona ne moli za njegov život? Ipak joj je sin...« reče jedna postarija Indijanka.

»Krasan sin! Rođenu majku je umalo lišio života... Da je Crno Oko nije spasio, odavno bi joj se kosti bijelile na mjesecini. Crnoruki je prekršio riječ. On neće živ napustiti ova brda!« kategorički će druga.

Po signalima je odjahao na istok. Za dva dana bit će na Tamnoj rijeci.

Među ženama nastade žamor – očito ih je uznemirila spomenuta mogućnost. Pomislih da više ne ćemo prikupiti nikakvu obavijest, kad li se raskriliše zastori na jednom šatoru i u vijeće stupi žena čiji mi je lik bio

dobro poznat: gospođa Warnbright!

»On će ostaviti Irokeze a da mu ni vlas neće s glave pasti!« reče starica nepokolebljivo. »Vi kao da zaboravljate da Crnoruki i vaši muževi vode zajednički rat.«

»Tako je nekoć bilo, bljedolika«, dočekala je jedna od žena u krugu, »ali je otada mjesec mnogo puta izašao i zašao za planine. U srcu Crnorukoga je sad drugo godišnje doba.«

»Varate se. Istina je da samo jedan račun još nije izmirio, samo jedan. Moramo spriječiti... ovaj, jasno vam je da smo zakašnili kod Simonsovih.«

Dakle, bio sam u pravu kad sam pomislio da je Quentin Simmons obješen radi osvete.

»Ah, ponekad pomislim da sam sve pogrešno uredila!« reče gospođa Warnbright iznenađena i sjede k vatri zaronivši licem u šake.

Irokeške žene pogledaše je pune razumijevanja za njezin bol, ali starica brzo pokaza znake čvrstine: obrisala je suze dlanovima i pribrala se kao da nije bilo trenutka slabosti.

»Lagala sam mu, a lagala sam i vama svima!« objelodani nenadano. »Možda bi bilo bolje da nisam šutjela. Šest ljudskih života za jedan... a ja sam htjela spasiti upravo taj jedan. Sad on ima petoricu na duši...«

Postupno sam sređivao ulomke tog mozaika u razumljivu sliku. Međutim, nedostajala su dva bitna kamenčića. Znao sam da je Crnoruki sin gospođe Warnbright, onaj momak koji je nestao nakon linčovanja Hippolytea Warnbrighta, a doznao sam i njegov cilj: osvetiti se svima koje je smatrao krivim za

smrt svog oca. Ali onda on nikako nije mogao biti onaj Crnoruki koji je prije deset godina opljačkao banku u Grant Hillu. Nadalje, koja mrtva žena je sahranjena pod imenom gospođe Warnbright na metodističkom groblju u Grant Hillu – ili, koja se to žena izdaje za gospođu Warnbright? Tko je bio Crnoruki u vrijeme napada na banku?... Nasuprot tim nedostajućim kartama, u »špilu« je stajala ona prekobrojna: čovjek-sjena u Kanjonu duhova.

Je li to bio šesti čovjek kojega je tražio mladi Warnbright? Ili čak pravi Crnoruki?...

Iz tih razmišljanja prene me Wanomehov lagani dodir po podlaktici. On mi pokaza prema muškome vijeću – tamo se sada razgovaralo glasnije nego prije, pa krenusmo ne bismo li načuli nešto od pregovora ratnika. Koristeći sjene šatora, privukli smo se do jednoga grma gotovo za leđima najbližim Indijancima. Međutim, time smo sebi otežali uzmak, jer nam se iza leđa šetkao Indijanac koji je pazio na konje. Ostalo nam je da izazovemo sreću...

»Crno Oko je mudar čovjek. On poznaje srca ljudi«, reče ratnik koji nam je sjedio sučelice. »Taj koji se izdaje za Crnorukoga je postao opasan. Ne razlikuje više prijatelja od neprijatelja, za njim se vuče trag pravedne krvi... Jedna je zvijer nestala, a druga se pojavila. Irokezi to ne smiju dopustiti!«

Ratnici uzviknuše u znak slaganja s govornikom.

»Neka progovore bubnjevi kako bi naši ljudi na Istoku naoštrili ratne sjekire. Crnoruki i njegovi ljudi jašu im ususret. Crnoruki je prekršio zakon, ne-

ka nitko ne pita za njegov leš. Cijeli kraj će odahnuti kad ga jednom ne bude...« zaključio irokeški poglavica.

Zatim, u iznenada nastaloj tišini, Indijanac izvadi iz kese lulu, napuni je i zapali otpuhujući dimove na sve četiri strane svijeta. Lakne nam jer smo znali da tom ritualu slijedi ratnički ples za vrijeme kojega Indijanci ne paze osobito budno za zbivanja oko sebe. Počesmo se povlačiti gotovo ne mareći za njihove straže. Međutim, bila je to greška!

Najprije su nas konji nanjušili i uznemirili se na način koji njihovi vlasnici znaju besprije-korno pročitati. Oglesiše se stražari imitirajući noćne životinje.

»Tamo! Prema vodi«, došapne mi Wanomeh.

Puzali smo kroz travu što smo brže mogli, ali je bilo prekasno. Cijeli logor je odjedanput bio na nogama.

Ipak, uspjeli smo neotkriveni doći do obale. Kad smo se bacili u vodu, za nama poletje kiša strelica i meci vatrenog oružja uzburkaše vodu – iznad naših glava. Znali smo da je najbolje zaroniti i isplivati što dalje od obale, kad u plućima nestane i zadnjega atoma kisika. Voda je bila hladna, ali nam je pružala potpunu sigurnost. Kad smo izronili, bili smo izvan domašaja indijanskog oružja. Čuli smo Irokeze kako uz divlju vrisku traže konje, bacaju se na njihove gole hrbate i galopiraju tamo-amo obalom.

Nakon desetak minuta dokopali smo se suprotne obale. Dok smo otresali sa sebe hladne kapi i cijedili odjeću dođe mi da se nasmijem: zar priliči poglavici

Chippewaya i njegovom prijatelju, glasovitom lovcu Old Thunderhandu, da se na takav način izvlače iz nezgode u koju su vlastitim neoprezom upali. Sve nam je bilo mokro – i naše sada neupotrebljivo oružje. I bolje da ga nismo upotrebili. Irokezi, iako nam nisu bili neprijatelji, ne bi oprostili uljezima koji im se nezvani motaju oko logora i, povrh toga, imaju drukčije nazore o izvođenju Crnorukoga pred lice pravde.

Zaštićeni mrakom krenuli smo šumom prema našim konjima. Lako smo ih našli, a kako, zbog blizine Irokeza, nije moglo biti govora o paljenju vatre i sušenju odjeće, uzjahasmo onako mokri i krenusmo, služeći se mojom kartom, u potragu za skloništem. Kad smo našli podesno mjesto, sjašili smo i počeli uređivati logor. Uskoro je zapucketala vatra, naša odjeća se sušila razapeta po granama, a nas dvojica smo se pozabavili čišćenjem oružja. Taman kad smo predahnuli, začusmo iz daljine poruke irokeških bubnjeva. Članovi plemena na istoku ubrzo će znati da je Crnoruki proglašen neprijateljem i da njega i njegove ljude treba dočekati strijelama i vatrom.

Dok je prijeteća grmljavina bubnjeva odjekivala brdima, dvadesetak jahača sporo se kretalo suhim koritom. Bubnjevi su se oglašavali sve bliže i bliže, sve do udoline kojom je napredovala mučaljiva kolona.

»Indijanci su posvuda u brdima«, reče Linda zabrinuto.

»Znam, ali to što čuješ je bezopasna galama«, umiri je Crnoruki prilazeći joj na svom konju. »Ta gamad mi jede iz ruke.«

»Ne znam...« tiho će mlada

žena. »Ne zvuči mi prijateljski.«

Ostali banditi jahali su za njima, već iznureni i mučeni glađu i žeđu. Povrh svega, grmljavina indijanskih bubnjeva u brdima ispunjavala ih je zebnjom i crnim slutnjama. Nije više bilo ni viskija u njihovim bisagama...

»Šefe, zar nije vrijeme da zaidemo nekamo gdje ima što za jelo i piće?...« progunda bandit koji je jahao tik iza Crnorukoga.

»Nema još mnogo do jednoga izvora. Tamo ćemo se ulogoriti. Bit će jela«, odvrati ovaj mrzovoljno jer nije dopuštao da ga njegovi ljudi zapitkuju o stvarima o kojima je samo on odlučivao.

Zaista, uskoro izbiše na potocić u kojemu jedva da je bilo vode. Crnoruki naredi da se sjaše i podigne logor. Više se nije čulo glasanje indijanskih bubnjeva pa se nad cijelim krajem nadvila grobna tišina. Banditi nalože vatru, neveliku jer nisu mogli prikupiti dovoljno drva. I večera je bila skromna, jer je trebalo prištedjeti hranu za dugi put na istok, što razbojnike još više razdraži i baci u loše raspoloženje. Crnoruki rasporedi straže, pa sjedne uz Lindu.

»Što je s tobom?« upita videći da je neraspoložena.

Ona ništa ne reče, već neodređeno odmahne glavom. Crnoruki joj prođe nježno rukom kroz kosu.

»Linda...« reče umirujući je. »Kad sve ovo prođe, otpočet ćemo na nekom dalekom mjestu novi život.«

»Johnny, od tih tvojih obećanja živim godinama«, odvrati ona razdraženo. »Više ne vjerujem da ćeš ih ikada ispuniti. Promijenio si se, Johnny, zavolio ovaj

život i više ne mariš za drugo. Jednoga dana ćeš posjeti o k-nopcu kao i otac...»

»Ne spominji mi oca!« upozori je Crnoruki grubo.

»Mislim da ti ništa ne nedostaje ako te s vremena na vrijeme podsjetim na nj. Štoviše, to bi ti moglo koristiti«, jetko će žena.

»Tebi će koristiti jedino ako zavežeš!« razbjesni se Crnoruki.

»No, dobro«, rezignirano će Linda. »Onda ćemo šutjeti o tvom ocu, šutjet ćemo o meni, uopće – šutjet ćemo o svemu o čemu bismo i te kako trebali razgovarati. I zabit ćemo glavu u pijesak kao noj...«

»Dosta!« zaurla razbojnik.

»Nije dosta!« uzvratila Linda žestoko. »Znam da bi ti najradije da držim jezik za zubima, ali ja to neću. Ušutkao si mnoge, Johnny, ti znaš na koji način, ali mene ne možeš! Ja ću svoje reći i onda kad ti to bude najmanje drago.«

Crnoruki očito nije mogao s Lindom kao sa članovima svoje družine. Povučila se bijesno mrmljajući. Djevojka se nije dala smesti.

»Što se tiče tvoga oca«, nastavi ona zamjetno uživajući u svojoj drskosti, »dragi moj, objesili su ga. Da, objesili kao bijesno pseto!«

»Šuti!« rikne bandit. »Što ti znaš o tome!... Ubijen je na pravdi Boga. I sama to znaš. I šuti o tome!«

»Neću! Jer, ako te još nešto može spasiti, onda je to podsjećanje na taj događaj. Ne zaustaviš li se, okončat ćeš kao i on. S omčom oko vrata...«

»Moj otac nije bio kriv!« uzvikne Crnoruki. »Oh... nikad neću zaboraviti tu noć. Majka i

ja začuli smo viku ljudi i topot konja u potjeri, a onda je neki čovjek sa Simonsove farme projahao pored kuće i doviknuo 'Objesit će ti oca, momče!' Otrčao sam u klanac, već se mračilo. Vidio sam kako ga svezuju i namiču mu užu oko vrata, vidio sam i kako prebacuju drugi kraj preko grane... Htio sam ga zagrliti, tući se s onima koji su ga udarali, ali me dvojica snažnih muškaraca zadržali. Onda je došla i moja majka, pa me povelala natrag u kolibu. Zaključali smo se iznutra u silnome strahu od građana koji su nam linčovali hranitelja. Promolili smo nosom iz kuće tek kad se sve umirilo. Onda je majka otišla da ga skine s užeta...«

»To je moralo biti užasno, Johnny...« suosjećajno reče Linda.

»Mati je još iste noći iskopala grob,« nastavi Crnoruki sa svojim sjećanjima. »Nikad više ga nisam vidio, ali sam se zakleo da ću se osvetiti svima koji su krivi za njegovu smrt. Majka mi je rekla da ga na duši imaju ljudi Crnorukoga. Oni su napali banku i onda usmjerili potjeru na moga oca. Zato sam najprije krenuo u potragu za Crnorukim. Našao sam ga kao ugledna farmera! Raspustio je bandu i opljačkanim novcem počeo voditi miran život. Ubio sam ga, kao i mnoge nakon njega. I Simonsovoga brata, jer i on je bio jedan od njegovih... Sad mi nedostaje samo još jedan – i kad ga se dočepam, moj zadatak će biti obavljen.«

»A... tko je taj posljednji?« upita Linda potreseno.

»Ne poznajem ga«, odgovori bandit nakon kraće šutnje. »Ni-

kad se nisam sreo s njim licem u lice, ali sam nekoliko puta otkrio njegove tragove u Kanjonu duhova gdje ga nečista savjest očito dovodi ili čak trajno drži. Ali, čim se ja primaknem klan-
cu, on kao da u zemlju propadne...»

»Johnny, ti bi ga ubio, a da i ne provjeriš je li zaista pripadao bandi Crnorukoga?...»

»Kad sam uzeo njegovo ime i počeo harati ovim dijelom Zapada, ponajprije s namjerom da kaznim pravog Crnorukog i njegove drugove, dobro sam proučio povijest bande i doznao tko je bio u njoj u vrijeme prepada u Grant Hillu. Taj koji mi nedostaje je neki Snub, a on kao da je zaista netragom nestao«, ponovi Crnoruki.

Zatim ustane da obide straže. Dugim koracima pride prvome od njih.

»Onda, Smith?« upita on momka koji je stajao kraj konja privezanih pri ogoljele grane nekoga osušenoga grma.

»Ne znam, šefe...« reče ovaj neodređeno, »nema živa čovjeka na vidiku, ali su životinje prokleta nemirne. To mi se ni najmanje ne sviđa. Nebo je vedro, dakle nevremena neće biti... Tko zna što im je. A meni još odzvanja u ušima ono bubnjanje po brdima.«

»Irokezi nam neće ništa«, umiri ga Crnoruki. »Moja majka je spasila njihovog vrača iz medvjedih šapa, a oni to neće nikada zaboraviti.«

»Koga? Crno Oko?«

»Da, Smith. Zato su crvenokošci na mojoj strani.«

»Tja... ja bih ipak jedanput obišao logor.«

»Ja ću to učiniti. Možda nisu Irokezi.«

Crnoruki dohvati oružje i krene. Hladan metal ulijevao mu je vjeru u vlastitu moć i on prestane misliti na opasnost. A to je bilo kobno...

S vrha stijene koja se nadvijala nad logor odjednom se crna masa sruči na nj. Oboren na tlo, Crnoruki je pokušao udariti napadača i krikom uzbuniti družinu, ali mu se tvrdi prsti protivnika zariše u grkljan. Batrgajući se svom silom, razbojnik naslijepo uspije udariti napadača šakom u trbuh. Začuje se muklo stenjanje i stisak malo popusti, što Crnoruki iskoristi da se baci postrance i posegne za revolverom. Opali bez nišanja — nije pogodio, ali je dao znak za uzbunu. Međutim, njegovi prijatelji nisu mu mogli pomoći. Još dok se Crnoruki rvao sa svojim napadačem po pijesku, s visova je odjeknuo indijanski ratni poklič, a zatim se začuje pucnjava, zvižduk strijela i urlik crvenokožaca koji su sa svih strana napadali razbojnički logor.

»Linda...« prostenja Crnoruki dok su mu munjevito stezali ruke užetom i stadoše ga odvlačiti u nepoznatom smjeru.

*

Izvadio sam dalekozor iz torbe i osmotrio scenu nedavnoga boja.

»Zakasnili smo«, reče Wano-meh nezadovoljno.

I bez pomagala moglo se vidjeti da se u klan-
cu zbio strašan sukob.

»Bojim se da je banda Crnorukoga dobro prorijedena«, rekoh glasno razmišljajući. »Neki su ipak umakli, vjerojatno će pokušati pobjeći Irokezima. Dio je već platio svoja zlodjela... a Crnoruki i Linda su sad u za-

robljeništvu...«

»Iz kojega će se osloboditi prije sutrašnje zore«, reče poglavica Chippewaya.

Iskreno sam se ponadao tome — jer bi inače naš pokušaj da do kraja razmrsimo zagonetku bio zauvijek onemogućen.

»Ali, moramo računati s tim da će Irokezi dobro čuvati zarobljenike jer znaju da smo se nas dvojica sinoć motali oko logora i da nam Crnoruki i njegova žena trebaju za razjašnjenje tajne«, reče Wanomeh.

»Hm... a da pokušamo kakvu varku? Da se sami damo zarobiti... jer će Irokezi, dok mogu očekivati da će netko pokušati osloboditi njihove zarobljenike, biti oprezniji nego kad i nas budu imali u šaci. Dok im nekako ne otupimo oprez, nemamo ni kakvih šansi.«

»Tvoj plan je dobar«, reče poglavica pokazujući u klanac, »ali mi se čini da ne ćemo imati vremena sprovesti ga u djelo. Vidi što se dolje sprema!«

Indijanci su na čistini radili nešto veoma neobično. Navukli su velike količine drva i naložili vatru, a zatim zamotali u pokrivače otete banditima kojekakve stvari načinivši tako »spavače« poredane oko ognja.

»Komedijaši!« nasmije se Wanomeh. »Misle da ćemo se zalepteti vjerujući da to Crnoruki i njegovi ljudi spavaju kraj vatre...«

»Izvršno. To se i te kako uklapa u naš plan. Ispunit ćemo Irokezima njihovu neobičnu želju!«

Wanomeh je uživao u zavaranju, pa je s iskrenim veseljem odbacio svoje skupocjeno oružje i ostalu opremu. I ja učinim

isto samo sam sakrio nekoliko malih džepnih noževa na razna mjesta po odjeći. Konje i ostatak opreme sakrili smo u jednu jedva dostupnu uvalu, te smo se, drhteći od uzbuđenja, počeli spuštati u kotlinu.

»Moje pleme to bolje radi«, podrugljivo će Wanomeh kad smo se primakli lažnom logoru. »Osim banditskih, tamo su ostavili i svoje konje, a svaka budala zna usporediti broj konja i jahača. K tome, pažljivom oku ne može promaći razlika između sedlanoga konja i onoga na kojemu se uvijek jaše bez sedla.«

»Radili su na brzinu, a vjerojatno su smatrali suvišnim tražiti poseban zaklon za svoje konje.«

»Može biti, ali sam skloniji zaključku da nas potcjenjuju«, ljutito će Chippeway. »Moj prijatelj Old Thunderhand i ja uvjerit ćemo ih da nismo tako naivni!...«

Oko sat vremena kasnije irokeški stražar koji je pazio na lažni logor doživio je ono čemu se ni u snu nije nadao. Obasjana jezicima već posustale vatre, dvojica spavača izvukoše se iz svojih pokrivača i primakoše ognju da bi podgrijali svoj večerji obrok! Indijancu se duša popne u nos — jer i on je bio među onima koji su u pokrivače bande Crnorukoga umotali granje i svakojake stvari — ali ne ljude. Pogotovo ne jednog indijanskog poglavicu i bijelca krupna stasa!...

»Wanomeh i Old Thunderhand!« ote mu se kad je prepoznao muškarce uz vatru koji počеше jesti kao da čine nešto najprirodnije u tim okolnostima.

Irokez tri puta ispusti sovin zov što je bilo znakom da su očekivane ptičice pale u zamku. Ali, je li zaista bilo tako?

Irokeški poglavica stvori se pored stražara i baci pogled u klanac. Zinuo je od čuda – dok ona dvojica dolje nastaviše jesti uz najbolji tek.

»Oni nisu pri zdravoj pameti...« šapne poglavica svom suptlemeniku koji još ništa nije razumio i dade rukom znak za napad.

Prethodnica irokeške udarne grupe koja nagru u klanac zablene se u dvojicu kraj vatre kao da vidi duhove. Njihovo zaprepaštenje se pojača kad vidješe da su im nestali konji. Ulari su bili privezani za deblo drveta palog od starosti, ali konjima ni traga. A ni šum se nije čuo!... Ispustivši krik koji je bio više obojen bijesom nego oduševljenjem za akciju poglavica povede svoje u napad – i još jedanput se zaprepasti jer Wanomeh i Old Thunderhand pustiše da ih pohvataju bez ikakva otpora. Irokez nikako nije bio glup čovjek, ali ono što se sada zbivalo nije mogao objasniti ni razumom, a još manje iskustvom.

*

Ponešto će mu se uskoro objasniti – ali, sve u svoje vrijeme.

»Došli ste da biste upozorili Crnorukoga na opasnost«, reče nam irokeški poglavica bez jasna prizvuka u glasu.

»Rekao si istinu«, potvrdismo mu. »Wanomeh i Old Thunderhand ne lažu, to znaš.«

»Znam...« potvrdi crvenokožac sa strahopoštovanjem. Ne sjećam se da sam na licu jednoga čovjeka mogao pročitati u

jednome času toliko nedoumice i kontroverznih raspoloženja.

»Ali, kako vidim, zakasnili smo...« počeh okolišati. »Namjestio si nam prepredenu zamku. Htjeli smo razbuditi ljude Crnorukoga, ali mi se čini da to više nikome neće uspjeti...«

»Gdje su naši konji!?« iznenađeno se trže poglavica.

»Vaši konji!?!... Mi smo tražili konje razbojničke bande vjerujući da su u kanjonu. Kako bismo mogli znati gdje su vaši...?«

»Mora da je nekome od preostalih bandita pošlo za rukom dočepati se naših konja!« reče Irokez cepteći od ljutine.

»Možda«, rekoh hladnokrvno. »Ali, nije li vrijeme da nam kažeš svoje ime? Naša znaš, a običaj zahtijeva da i ti nama kažeš svoje.«

»Ja sam Noćna Sova, vođa dijela velikoga plemena Irokeza«, reče Indijanac ponosno se isprisivši.

»Noćne sove lete između sumraka i zore«, Wanomeh će kao za sebe. »A meni se čini da je poglavica zaspao sa zalaskom sunca.«

»Šuti!« drekne uvrijeđeni Irokez i izda naređenje svojim: »Vodite ih k zarobljenicima, a stražari neka dođu da zajedno potražimo konje!«

Wanomeh i ja razmijenismo potajice poglede pune zadovoljstva. Sve je išlo kao po loju – Irokezi će se imati čemu začuditi kad se vrate iz potrage za konjima.

Kad se poglavica udaljio sa stražarima, petorica Indijanaca povedoše Wanomeha i mene u njihov logor gdje je desetak ratnika čuvalo zarobljene bandite.

Oduzeli su nam oružje i strpali nas u poglavičin šator. Vezali su nam ruke, ali gotovo sa strahopoštovanjem – bez psovki i udaraca. Crnoruki, Linda i trojica razbojnika koji su ječali na tlu sputani kožnim vrpčama što su im se već bile duboko urezale u meso samo se u čudu zгледаše.

»To... to je Old Thunderhand!« izusti jedan od one trojice preneraženo.

»Zdravo, Crnoruki«, obratih se podrugljivo njegovom šefu ignorirajući uzvik razbojnika. »Kako lijepo od vas što ste mi upriličili još jedan susret! Ali, kao da ste imali druge namjere... i, smijem li to reći, kao da vas Irokezi više ne obožavaju...«

»Tko će se tu snaći...?« prostenje Crnoruki očito smekšan razvojem situacije i duboko razočaran postupkom svojih dojučerašnjih saveznika.

»Ja, eto, mogu«, ironično se oglasi moj prijatelj. »Irokezi su vjerovali bljedolikom dok je tvrdio da mu je cilj uništiti opasnu bandu i kazniti zločince za nedjela. Ali, kad je bljedoliki prekršio riječ i prozvao se drugim Crnorukim, počeo pljačkati i sijati strah i smrt, Indijanac je zaključio da je njegov saveznik prekardašio – i okrenuo mu leđa...«

»Zaveži gubicu, crveni!« izderra se razbojnik škripeći zubima.

»Taj kojega si nazvao crvenim je moj prijatelj Wanomeh, glasoviti poglavica Chippewaya, i ne bi ga trebao vrijeđati dok ne saznaš zašto je ovdje«, rekoh pomirljivo. »Došli smo da tebe i tvoje ljude izvučemo iz zarobljeništva.«

»Ha, lukavo ste to smislili!« isceri se Crnoruki. »Ali, dopustite da nemam pojma što bi vas na to moglo ponukati.«

»Je li bilo lukavo ili nije, to ostavite vremenu ispred nas da odgovori. A što se tiče motiva, recimo da ima još ljudi koji su spremni zlo uzvratiti dobrim. Mi smo od tih, koliko god vam to teško palo...« Rekoh što sam mogao uvjerljivije. »Shvatite, osim toga, da sam i ja bijelac i da ne bih bez velikoga jada padao u irokeško zarobljeništvo premda mogu o tim ljudima misliti deset puta bolje nego o vama...«

Crnoruki zašutje dok su mu se svakojake misli vrzmale mozgom – a progovori iznenađena Linda:

»Old Thunderhand, ja bih rekla da...«

»To što biste rekli slobodno zadržite za neko drugo vrijeme ili za sebe«, prekinuh je grubo. »Na vašemu mjestu bih radije odspavao. Noć je kratka, a put nas čeka prije zore.«

Dok smo razgovarali s razbojnikom i njegovom ženom Wanomeh i ja se prikradosmo bliže jedan drugome; Irokez koji nas je čuvao više se naprezao ne bi li iz intonacije naših glasova naslutio štogod o budućim namjerama. Tako je Chippeway lako došao do mog nožića skrivenog u rukavu – i sekundu kasnije moje ruke su bile slobodne. Zatim ja oslobodih njegove, ali obojica zadržasmo užad oko zaglavka kao da smo i dalje vezani.

Kad smo se koju minutu kasnije okrenuli na bok kao da se spremamo zaspiti, stražar zaboravi i na najnužniji oprez i

primakne se vatri oko koje su se njegovi suplemenici zabavljali uz glasnu dreku. Wanomeh iskoristi taj trenutak da bi bacio kamenčić u nedaleko žbunje. Stražarevo uho ne propusti zamijetiti taj šum, on se okrene prema nama i pogleda nas s nepovjerenjem u očima. Ali, mi smo i dalje »spavali« ne mičući niti jednim dijelom tijela. Zatim mu, kad se uvjerio da smo vezani kao i ranije, pade na um da se to možda neki od razbojnika izvan šatora pokušava domoći slobode. Šunjajući se poput mačke, on učini nekoliko koraka prema onome grmu.

Čim nam je okrenuo leđa, Wanomeh i ja se u dva poteza oslobodismo uza oko nogu, te presjekosmo remenje kojim bjehu svezani Crnoruki, Linda i trojica bandita. Uto se stražar okrene i vidjevši što se zbiva pokuša viknuti na uzbunu — ali se prije toga sudari s mojom snažnom pesnicom. Pao je na tlo bez glasa.

»Brzo odavde!« šapne Wanomeh. »Idite za Old Thunderhandom prema klisuri, a ja ću po oružje.«

»Ne zaboravi ni na naše!« dobaci mu razbojnik.

»Taman posla!« rekoh cinički i munuh Crnorukoga pod rebra da se brže giba preda mnom.

Trčali smo prema kanjonu kao da nas krila nose — ali se Wanomeh, s oružjem o pojasu, preko ramena i u ruci, stvorio tamo prije nas!

»Vidim samo dva konja«, zabezeknuto zamijeti Crnoruki. »A gdje je naše oružje?...«

»Ah, oružje... Kome je ono još dobra donijelo«, odvratih sarkastično. »Što se tiče konja, mi-

slim da bi vam samo smetali. Pješačenje je zdravije. I za gospođicu. Davno nam je rekla da je rođena na Zapadu i da se ovdje osjeća kao riba u vodi.«

Linda je očito htjela nešto reći, ali zastade — vjerojatno zaključujući da bi mogla izazvati samo suprotan učinak.

Krenusmo odmah na put kako bismo iskoristili neveliku vremensku prednost. Crnoruki, kojemu je to zacijelo bilo jasno, ništa ne reče iako je bio sretan kao krava nad mrtvim teletom.

»Tko prvi kaže da se umorio... imat će prilike objasniti Irokezima zašto«, rekoh najavljujući usiljeno napredovanje bez milosti za one prepuštene svojim dvjema nogama.

»Ali... ja ne mogu bez konja«, tiho će Linda.

»Ni ja. I dosta!« ušutkah je bez oklijevanja. Kao ni prema Crnorukom, tako ni prema toj prijetvornoj banditskoj dragani nisam osjećao više nikakvog sažaljenja. Protrnuh pri pomisli koliko li je ljudi patilo i još pati zbog njihovih zlodjela i potjera konja kasom koji su oni morali slijediti kako su znali i umjeli.

»Kamo nas vodite?« upita Crnoruki nakon nekog vremena. Umjesto ranije snažne i drške glasine, iz njegovih grudi sad se čulo ponizno pitanje isprekidano teškim disanjem.

»Kući. U Kanjon duhova. Tamo gdje vas netko čeka, zar ne?«

Razbojnik promrmlja nešto nerazgovjetno što se izgubi u dovikivanju Indijanaca koji su, duboko ispod nas u klancu, još tragali za svojim rastjeranim i poplašanim konjima.

Irokezim su računi bili defi-

nitivno pomršeni, a bogme i razbojnicima koji su u bisagama na otetim konjima ostavili blago iz svih ranijih pljački – uključujući tu i zlatno grumenje oteto Simmonsovima. Psujući i škrgućući zubima od boli, iznureni trčanjem po grbavu i šiljatu kamenju, trojica koje smo povelj sa sobom proklinjali su dan kad su se rodili.

Crnoruki je trčao šutke, pogleda uperenog u stazu pred sobom i misli zaokupljenih osvetom. Kao da ga sve ono što je doživio u posljednjih dvadesetak sati nije ničemu poučilo.

Kad smo se našli nadomak Kanjona duhova, zamijetismo da se iz dimnjaka kolibe gospođe Warnbright vije gotovo romantičan dim kućnoga ognjišta. Pred vratima je na grubo tesanoj klupi sjedio stari vječ Crno Oko.

Nešto zamumla na vratima se pojavi gospođa Warnbright – sasvim od krvi i mesa, štoviše u izvrsnom raspoloženju! »Dakle, ipak spašeni!« uzvikne ona ozareno.

Kad smo stupili u dvorište, Linda joj se baci u zagrljaj. Crnoruki se približavao polako, kao da je odjedanput žestoko ponižen. Zatim nam se nevoljko okrene i reče:

»Ovaj ... niste toliko neinteligentni da niste zaključili kako mi je Linda sestra, a ne žena. Ona vam je to htjela reći ono kad ste je prekinuli... Ja sam vam... lagao.«

Odglumio sam da me to ne iznenađuje – a i te kako sam bio zatečen. Dakle, evo još jednoga obrata kojemu se nisam nadao!

»Vi ste ona djevojčica odgojena u New Yorku?« upitah je pozdrivo.

»Da«, odgovori djevojka držeći majčinu ruku u svojoj. »Otišla sam tamo prije deset godina, kad su mi objesili oca. Sad kad sam se htjela vratiti, tražila sam put do najbližega poznatog mjesta, do Simmonsove farme. Jer... što bi ljudi rekli da sam tražila pratnju do Kanjona duhova?...«

»Snalazljiva cura, nema što« dočekah je jetko. »Onda je gospođa koja nam je one olujne noći pružila utočište zaista udova obješenoga«, rekoh gledajući u dobro poznato staričino lice.

»Sve ću vam reći, gospodine«, oglasi se starica. »Sad kad ste toliko učinili za moga sina... Ali, umorni ste i gladni. Bit će poslije večere vremena za priču.«

Odista su Crnoruki, Linda i trojica iz njihove družine bili mrtvi umorni. Što se Wanomeha i mene ticalo, mogli smo i bez jela i odmora, ali odlučili smo pustiti staroj da nam objasni sve iz prve ruke.

Raf zaista nije nikada propustao priliku da otpočne s nekom od svojih brojnih priča – dovoljno je bilo da ga ima tko slušati, a ako još vatra pucketa i prerijom se širi miris dobre pečenke, nitko ga nije mogao zaustaviti. Taj je znao stotine priča, ali se njegovim slušaocima nije ni jedna svidjela kao ona o Kanjonu duhova. Što se njega ticalo, uživao je kad bi došao na red njezin rasplet.

»Dakle, momci, kako se to u Kanjonu duhova završilo... pa, to je nešto najnevjerojatnije što ste ikada čuli...« redovito je

ubacivao prije iznošenja samoga epiloga kako bi pojačao ionako žestok dramatski naboj te pripovjetke.

Sjedili smo za večerom kad je Raf naišao. Zašao u Kanjon duhova u potrazi za odlutalom stokom, lutajući kamenjarom umorio se i preznojio... ali kad vidje Crnorukoga i trojicu njegovih zločinaca u trenu se pribra i munjevito trgne revolver iz futrole.

»Vratite oružje u korice, Raf«, rekoh mu. »Ti ljudi su sada bezopasni.«

»Zaista!?«... Vi ste ih pohvatili?« blene kauboj u zloglasno društvo. »Ali... Simmons će zahtijevati njihove glave. Brata su mu ubili...«

»Ubio sam onoga koji je okrvavio ruke krvlju mogega oca«, reče mladi Warnbright ledeno.

»Quentin Simmons... ubojica?« s nevjericom će Raf.

»Još kako! Bio se izgubio iz ovoga kraja i ušao sam mu u trag tek kad je došao krišom obići brata. Zapravo, mislim da mu je ovaj nešto dugovao...«

»To on zna, mladiću«, presječe ga kauboj. »Što se mene tiče, a dobro znam zakon Divljega Zapada, mislim da si gadno prekardašio.«

»Simmons zna zašto mu je brat obješen, a odavno zna i tko sam ja zapravo,« nastavi Crnoruki. »Zna moje porijeklo i dovoljno je pametan da zaključi kako ne može jedan te isti čovjek tolike godine biti vođa razbojničke družine od koje će strepiti cijeli kraj.«

»A gospođica Linda...« reče Wanomeh videći da je ta istina djelovala na kauboja kao vedro ledene vode, »mu je sestra.«

»Točno«, javi se gospođa

Warnbright, »a žena koja pod mojim imenom leži u grobu pokraj metodističke crkve u Grant Hillu je neka nepoznata doseljenica, koliko se sjećam pjevačica s ugovorom za neki bar u Carson Cityju. Ali, razboljela se i umrla na mojim rukama upravo u vrijeme kad me je Johnny napustio... Slučajno mi je bila dosta nalik...«

»Ipak, kako ste uspjeli obmanuti vlasti u Grand Hillu?« upitah razbojnikovu mater.

»Ah... jednostavno. I ja sam bila nešto oboljela, a tada se ona još dobro držala, pa sam je zamolila da ode u grad i isposluje kod gradonačelnika da organizira potragu za mojim sinom. Dala sam joj svoje papire, i, da bi ganula ljude u Grant Hillu, nagovorila je da se predstavi pod mojim imenom...«

»Što joj očito nije bilo teško...« zamijeti Crnoruki. »Da, jer sama nije imala nikakvih isprava«, nastavi gospođa Warnbright. »Tako je otišla u Grant Hill, uredila da se raspiše nagrada onome tko nađe dječaka, i zatim, tko zna od čega, umrla doslovce nasred ulice.«

»Neobično, zaista,« reče Raf. »Vjerojatno vam je učinila uslugu u zamjenu za dokumente s kojima je kanila negdje započeti novi život.«

»Crno Oko mi je rekao što se dogodilo, pa sam, nakon nekoliko dana dvoumljenja, odlučila pustiti ljudima na volju i ostaviti ih u uvjerenju da sam umrla...«

»Ali, zašto?« začudi se Wanomeh.

Gospođa Warnbright pređe rukom preko čela kao da želi odagnati neke crne misli koje joj se, dugo potiskivane, opet

vraćaju u sjećanje. To pitanje ju je silno uzбудilo i vidjelo se da ne zna kako bi odgovorila – ili izbjegla odgovor.

Ali, tada se dogodi nešto što je liši te neugode.

Stara ura odbije ponoć – i iz Kanjona duhova dopre onaj isti urlik kao i prije, odjekne liticama i razleže se kotlinom ledeći nam krv u žilama!

»Gospode!« ote se gospođi Warnbright.

Vidjeh u njenim očima svu nesreću i sav jad koji može snaći živa čovjeka.

»Za ime Boga...« prošapta Linda.

Iako sam ga i ranije čuo, u tim okolnostima urlik me pogodi kao munja iz vedra neba. Naslutih da on stoji na početku i na kraju drame sasvim osobite vrste čiju sam nit slijedio već danima – i koja mi se sada, kad je kraj trebao biti blizu, hoće istrgnuti iz ruku kao užareno željezo koje moram pustiti iako mi je nadohvat ruke.

Gospođa Warnbright problijedi kao leš. Njezini pokreti, dotad opušteni i prožeti olakšanjem, postadoše iznenada tvrdi i mehanički. Znao sam što će učiniti: uzela je svjetiljku sa stola i potrčala prema vratima. Prije nego što ju je mogao bilo tko od nas zaustaviti, ona pobježe iz kuće – i namakne rezu na vratima.

»Zaključala nas je!« poviče Raf. »Warnbright opet tumara kanjonom.«

»Sad!« doviknuh Wanomehu. »Onim putem iz kuće... a vi, Rafe, držite na oku sve ljude u kući!«

Bešumno smo se iskrali kroz prozor one izbice u kojoj smo

noćili i uputismo se za staricom.

»Eno svjetla«, prošapta poglavica pokazujući mi u smjeru plamička što se jedva s vremena na vrijeme nazirao u mraku. »Nema sumnje, ide prema grobu.«

Na dolinu se polako spuštala noćna maglica i činilo se kao da starica sa svojom svijećom lebdi iznad mliječno-bijele paučine. Slika je bila sablasna – i ne za ljude s tankim živcima. U trenutku kad smo gotovo dosegli granicu što ju je čuvao Crno Oko, začusmo iza sebe šum nečijih koraka. Znali smo da to može biti samo Crnoruki – jer je i njemu mati jedanput zabranila da je slijedi. Bilo je to one noći kad je nestala bez traga – a zapravo ju je Crno Oko sakrio u svojem boravištu. Ujutro poslije te noći našli smo tragove razbojnika u pijesku.

»Hm, kao da Crnoruki nije sam. Čujem i Rafa!« ote mi se iznenađeno.

»Pusti to – vidi ono tamo!« zapanjeno šapne Wanomeh.

Iz magle je iznenada izronila još jedna spodoba. »To je nepoznati!« zadrhtah od uzbuđenja.

Osjetio sam da se nalazimo pred rješenjem zagonetke. Prikradali smo se hitro kroz mrak dok je neznana, kao da lebdi na maglici, koraćao prema gospođi Warnbright. Oboje su bili udaljeni korak do groba...

»Oče!« odjekne iza naših leđa glas Crnorukoga.

Mene prodoše trnci! Neznana se okrene prema mjestu odakuda je bio pozvan, a tada, kao da siječe maglu rukama, bešumno stade prilaziti nama dvojici. Lice mu se nađe u svje-

tlosti staričine petrolejke, blijedo kao vapno i izbrazdano dubokim borama.

»Isuse Kriste, Warnbright!« zavapi Raf oduzevši se od iznenadenja.

Meni se usta osušiše u tren oka. Je li to moguće? Ako jest, dovraga sa svim – ako nije, tko je prikaza što stoji pred nama?!...

»Hippolyte!« zavapi gospoda Warnbright – i tada se desi ono što nadide moju sposobnost hladnokrvnog sagledavanja stvari.

Crnoruki se iznenada nađe uz moje rame, kao da htjede dići obje ruke uvis – a onda pade kao gromom udaren. U slabom odbljesku svjetiljke vidjeh strijelu kako mu strši iz grudi.

»Ne, Crno Oko!« vikne gospoda Warnbright. »Ne strijelaj, sve je otkriveno!«

Međutim, ta poruka očito bijaše prekasno upućena. Skočismo do Crnorukoga, i Raf prileće, pa i Crno Oko koji se tako još jedanput nađe u prilici spašavati vlastitu žrtvu. I bljedoliki neznanac ostane na istome mjestu.

»Oče«, ponovi Crnoruki stenjući od boli.

»Živ je, Johnny«, obrati se majka sinu. »Nije pogubljen, sve te godine proživio je u brdima... A linčovan je bio Snub, onaj kojega tražiš kao još jedinoga preživjelog iz bande pravoga Crnorukog...«

»Johnny... Johnny...« promuca tiho Hippolyt Warnbright glasom koji kao da dolazi s onoga svijeta. Njegovo samrtno blijedo lice poprimi nešto olovnosive boje.

»Oh, majko...« stenjao je nje-

gov sin, »zašto si mi to prešutjela?...«

Shvatio sam što znači to preklinjanje – znao je da neće preživjeti, da je Crno Oko usprkos mraku i napetosti situacije, pogodio bolje nego što je htio. Pomislih da ga ne ubija toliko strijela koliko spoznaja da je sva njegova osveta bila bezrazložna, da je cijeli život žrtvovao ideji koja ga je vodila u propast bez nagrade.

Videći da joj se sin rastaje sa životom gospoda Warnbright zaroni lice u šake i počne narićati kao da joj se srce cijepa. Hippolyt se nije micao s mjesta – nisam mogao zaključiti je li potresen onim što vidi ili mu misli lutaju tko zna kojim predjelima i vremenima. Shvatih da u tog čovjeka nema više zdrava duha; kako bi i moglo biti nakon tolikih godina skrivanja u brdima, daleko od ljudi i u kontaktu samo sa ženom koja je bila mrtva za cijeli svijet osim za nj.

»Bilo je to noću, jedne maglovite i neprozirne noći kao što je ova«, nastavi starica svoju priču, »kad sam, nakon što je potjera odjahala u grad, došla do onoga brijesta i prerezala obješenome uže o kojemu je visio... Vidjeh da je stranac i shvatih da je moj muž umakao, da su ljudi iz potjere u sumraku objesili prvoga koga su uhvatili vjerujući da imaju u rukama Hippolyta Warnbrighta. Zaključila sam da ih treba ostaviti u tom uvjerenju...«

Pokopala sam neznanca nakon što sam mu uzela papire iz džepa. Mnogo kasnije sam doznala da je bio član bande Crnorukoga i da je zaista sudjelovao u pljački banke.

Bojeći se da bi mali Johny mogao to kome otkriti, i pred njim sam zatajila istinu... A to je bila greška. Pokazalo se to nakon nekoliko dana, kad još nisam znala što se zbilo s mojim mužem... Crno Oko, moj prijatelj čiju sam vjernost stekla spasivši ga od smrti nakon što ga je mjedved izranio zubima i šapama, prikrrio je Hippolyta znajući da imamo strankinju u kući. Hippolyte je bio ranjen u glavu i duša mu se borila s tijelom...

Bilo je jasno da tu ne možemo ostat. Irokezi su nas prihvatili i njegovali mi muža, izliječili ga koliko se dalo... ne mogavši mu potpuno vratiti bistriinu uma. Pomišljala sam da ga odvedem liječniku u New York, tamo gdje mi je kćer živjela nakon nesreće, ali se tada pročula priča o Crnorukome. Rekli su da se ponovo pojavio razbojnik koji je opljačkao banku... ali su Irokezi ubrzo otkrili da se ne radi o istome čovjeku, nego smrtnome neprijatelju onoga Crnorukog što sam ga ranije znala. Indijanci su bili u savezu s novim Crnorukim, a taj kao da je kanio učiniti kraj svim banditskim družinama u kraju. Tek nakon dvije i pol godine doznala sam da se radi o momemu nestalome sinu, momku o kojemu sam izgubila svaki glas...

Vidjela sam Johnyja dva puta, uvijek okruženog članovima njegove bande. Tako mu nisam mogla otkriti tajnu, a bojala sam se pisati mu da pismo ne bi stiglo u pogrešne ruke. Željela sam po svaku cijenu spasiti život moga muža. Jer... zlato iz banke nije nikada pronađeno, pa da sam ga otkrila građani-

ma, natjerali bi ga da govori što on ne bi preživio...*

»Ali, nakon toliko godina više nitko nije vjerovao da je vaš muž kriv«, podsjetih je.

»Kako da ne! Bilo je ljudi koji bi se bili zakleli svim živim i neživim da je on opljačkao blago«, pobuni se starica. »Ali, srećom, ti su nestajali jedan za drugim... jednakom smrću.«

»Od Crnorukoga?...*

»Da. Bježali su pred njim... priznajući time svoju krivicu, ali ih je on sustizao i ubijao sve na isti način. Uzetom oko vrata.«

»A zlato?...* ogласi se Raf. »Gdje je zlato?*

»Oteo sam ga... bandi...* zastenje Crnoruki. »I sakrio... sve vrećice sakrio u...*

Koliko god se trudio da dovrši rečenicu, Johny Warnbright to više nije mogao. Izdahnuo je na rukama indijanskoga vrača koji ga je nastrijelio suviše točno odapetom strijelom.

Gospoda Warnbright pade ničice i počne moliti. Raf i ja skinusmo šešire s glava, a Warnomeh se udubi u svoje misli kao što Indijanci čine kad vide smrt na djelu. Kad je shvatio što se dogodilo, Hippolyt Warnbright počne urlikati. Onim jezovitim kricima koji se, odjekujući klancem, stopiše u jedan jedini vapaj tuge i nesreće.

U Kanjonu duhova najzad je bio zaista pokopan jedan mrtvi Warnbright.

Gospoda Warnbright, kao ni ja, nije znala zašto je Raf, dok se Johnyjevo tijelo još nije ni ohladilo, naveo razgovor na zlato.

»Zar ne shvaćate«, objasni on. »Da je, kad ga je već imao, vra-

tio zlato u banku, svi problemi bi bili riješeni!»

Kauboj je vjerojatno bio u pravu, ali je jedini čovjek koji je znao gdje je zlato skriveno bio mrtav.

»Možda je s Lindom o tome govorio«, sine mi iznenada.

Ali, istoga trenutka sjetih se da je Raf, ostavljajući djevojku s trojicom bandita u kolibi, možda napravio kobnu grešku.

»Trk, dok ih još možemo stići!« poviče on stuštivši se preko kamenja koje, škripeći pod njegovim čizmama, stvori zvuke koji odvrnuše u noć.

Wanomeh i ja pohitasmo za njim, a starica sa svojim bolesnim mužem i Crnim Okom pođe korakom koji jasno kazivao kako više nemaju što ni izgubiti, ni dobiti.

Kad smo dotrčali do kolibe vidjesmo da su trojica bandita oteli Lindu – i Rafovog konja. Vjerojatno su pokušali i naše, ali se poludivlji indijanski pastusi jedva daju pojahati i oni ma koji su ih ukrotili.

»Uh, da mi se ta bagra nađe na nišanu!« kleo je Raf probljedio od bijesa.

»Nižući grešku za greškom, poprilično ćete počekati na to zadovoljstvo«, bocnuh ga i sam ozlojeđen. »Ipak, imate više sreće nego pameti, jer se kladim da trojica bandita ne trebaju Lindu ni trenutka nakon pronalazjenja blaga. Ona je pametna cura, pa se toga mora sjetiti – i zavlačiti njihovo kretanje što više može. Tako ćemo ih Wanomeh i ja vjerojatno doći još u toku jutra.«

I bijaše tako.

Čim je granulo sunce, moj prijatelj i ja pošli smo po svje-

žim tragovima jedinoga preopтереćenog banditovog konja i slijedili trojku s djevojkom bez po muke.

»Oho, evo i tragova čizama!« veselo će Wanomeh nakon nekog vremena. »Što znači da ih Rafova raga sve teže nosi.«

»Bit će da su ponijeli i neke stvari iz kuće, hranu i slično«, zaključim videći ubrzo trag još jednoga para muških čizama.

»Neće biti daleko...« zaustih – i umalo shvatih da nam ostaci bande Crnorukoga nisu više uopće daleko, već na dometu revolvera; metak mi je prozujao tik iznad glave.

Bacili smo se s konja i osmotrili teren pred nama. Bili smo nadomak nevelike hrpe kamenih gromada koje mogu dobru strijelcu s dovoljno municije pružati valjan zaklon i omogućiti da cijeli dan zadrži višestruko brojniju potjeru prikovanu za ledinu.

»Treba provjeriti jesu li svi tu, jesu li odlučili da nas spriječe u potjeri ili je jedan ostao omogućujući ostaloj dvojici da pođu po zlato«, rekoh pažljivo osmatrajući brežuljak.

»Zar misliš da oni imaju jedan u drugoga toliko povjerenja da bi bilo koji pustio ostale same do blaga?« upita me Wanomeh. Poglavica je očito dobro poznavao psihu bijelih razbojnika.

»Onda će netko od nas trebati zaobići stijenje i prići im s leđa«, predložim.

»Čujte, Old Thunderhand i ti prokleti smrdljivi crvenokošče!« poviče jedan od razbojnika. »Zar zaista želite svojom krvlju nagnojiti tu pješčaru... Pobit ćemo vas kao zečeve, a ne uspi-

je li nam to, da znate – imat ćete djevojku na duši!«

»Blebetanje«, rekoh Wanomehu. »Ti ostani tu i zabavljaj ih pucnjavom. Ja idem na drugu stranu...«

Dok je moj prijatelj prašio mecima po kamenju ne dopuštajući bandi da pomoli nos iza stijene, ja sam se u nekoliko velikih skokova, a zatim prepuzavši stotinjak metara brisanog prostora našao razbojnicima iza leđa. Rafovog konja sam vidio kao na dlanu, a učini mi se da vidim Lindu kako čuči šćućurena u sjeni jedne gromade.

»Sad možete birati«, viknuh iz svega glasa, »hoćete li da vam orlovi prokljucaju mozgove kad pomrete od žedi na toj gomili kamenja punoj čegrtuša, ili ćete lijepo izaći s rukama iznad glave!«

»Mislite da smo takvi praznoglavci« odgovori jedan od bandita. »Zar ste zaboravili da možemo, kad prigusti, prosvirati metak kroz tintaru vašoj lijepoj Lindi?...«

»Ako joj bude, nedostajala vlas s glave, s vaših živih tijela ćemo rezati komade i bacati kojotima!« zagrozih se.

Međutim, banditi odgovoriše paljbom iz svih oružja. Zaključih da su se domogli i naših pušaka koje smo držali skrivene. Eh, Rafe, Rafe, da si znao koliko je bilo pametnije ostati uz djevojku i bandite nego slijediti mladoga Warnbrighta!...

Pripucavali smo na njih sve do podneva, pokušavajući im prići čas s jedne, čas s druge strane. Tko zna koliko bi to trajalo, vjerojatno do posljednjega metka iz našega ili njihovoga oružja, da sunce ne upeče kao

golema lomača. Dok je nama u travi bilo koliko-toliko podnošljivo, razbojnici u užarenome stijenju pekli su se kao na žeravici. Ocijenih da je vrijeme za napad: dok je poglavica zasipao vatrom cijeli kameni humak, ja sam se bacio u usko uleknuće u tlu niti dvadeset metara od bandita – i prvim metkom pogodio najbližega u rame. Bit će da je neki od Wanomehovich metaka, odbivši se o kamen, ranio još jednog razbojnika – jer treći ubrzo izvjesi na puščanoj cijevi maramu koja je mogla nekada davno biti bijele boje.

Naredim da bace oružje, a zatim se dignem iz udubine.

»Oprez!« vikne odjedanput Linda. »Imaju skriveno oružje.«

»A, tako!« viknuh bacajući se opet u zaklon – ali ovoga puta na samom brdašcu tako da sam ih imao svu trojicu u šaci.

»A sad, ljepotani, rukice gore! Nemate pojma kako vam ta poza dobro stoji«, doviknuh im ozlojeđeno.

»Ne bojte se, ništa nisu doznali«, reče Linda prilazeći mi oprezno. »Povela sam ih u pogrešnom smjeru znajući da ćete u potjeru. Uopće sam ih gnjavila, tražila da jašem i tako umorila konja...«

»Mudro«, odobrih joj.

Dok je Wanomeh, s oružjem u rukama, pazio na svaki mig razbojnika, ja pokupih njihove revolvere, a Linda oduzme naj snažnijemu među njima nož za koji je znala da ga je sakrio u rukavu.

»Kad ste tako žudili za zlatom«, obratih im se ironično, »ispunit ću vam želju da ga izvadite iz skrovišta. Stoviše, čak ću vam dopustiti da ga na svojim leđima odnese u Grant Hill,

sve do banke. Bit će to pravi užitak po ovoj žezi!...»

»Da te vrag odnese...» prosikta jedan od njih dok mu je poglavica vezivao ruke uzicom ispletenom od bizonove kože. Kad ih je svezao, on pljusne po uzlovima malo vode iz svoje čuturice kako bi se koža najprije stegla, a zatim od sunca otvrdla poput željeza.

Kad su razbojnici bili povezani i sputanih nogu privezani za sedlo Rafovoga konja, Linda ga uzjaše i povede nas — otkuda smo i došli.

»Vraćamo se u kolibu?... Zar je zlato tamo!?« upitah iznenađeno.

»Nije, skriveno je na drugoj strani kanjona«, objasni djevojka. »U tunelu je koji čuva Crno Oko jednako onako kao što čuva prilaz središnjemu dijelu kanjona.«

»Tunel! Kakav tunel?«

»Prije mnogo godina, na početku zlatne groznice, bio je u kanjonu rudnik za kojim je ostao tunel koji je moj brat koristio kao skrovište i spremište hrane i ostalih stvari za cijelu družinu. Štoviše, u dokolici su ga on i njegovi momci produžili sve do druge strane brda, pa su ga tako mogli koristiti za tajni bijeg iz kanjona«, ispriča djevojka ono što je svojedobno doznala od brata.

Vidjeh zapanjenost na licima bandita — oni očito nisu pripadali uskome krugu povjerljivih ljudi Crnorukoga koji su bili upućeni u tajnu o tunelu i riznici. Ili...?

Uputih Wanomehu jedan upitni pogled na koji mi on odgovori znakom nesumnjive nevjerice u djevojčinu priču. Je li nas ona to pokušala opet pre-

vesti žedne preko vode? Pomislih da osoba poput nje zacijelo neće propustiti priliku da prigrabi zlato za sebe. Ali, kao što dogovorih s poglavicom krišom razmjenjujući naše tajne signale, odlučismo pustiti da nas djevojka vodi do tog navodnog tunela i da ničim ne damo povoda za slutnju kako smo prozreli njezin plan. Onaj koji nam je još bio tajna, ali koji se nije podudarao s našim željama.

Što li je ona smjerala? Valjda joj je bilo jasno da Wanomeh i ja nismo dvojica tupoglavih bandita gladnih zlata poput trojke koja je sada koračala za repom Rafovoga konja. Mogla je znati da se nas ne može preveslati — ili je bila suviše uvjerenjena u svoju lukavost i vještinu?...

A ako je govorila istinu?

Bilo kako bilo, po vrelome suncu vraćali smo se prema Kanjonu duhova koji je više bilo bezrazložno tako zvati. Naši zarobljenici klipsali su boreći se u sebi s odlukom da li da pokušaju inscenirati iznemoglost, pa naći načina da nam pobjegnu ili podnijeti sve tegobe puta — i doći u blizinu zlata. A tada ćemo im morati odriješiti ruke kako bi mogli kopati.

U rano popodne po najvećoj vrućini, došli smo do kolibe Crnoga Oka i tada nas Linda povede jedva vidljivom stazom što je pod ostrim kutem skretala udesno prema udolini obrasloj niskom crnogoričnom šumom.

»Već smo blizu«, reče nakon nekog vremena djevojka prekidajući tišinu vreloga popodneva. »Eto, tu...«

Sjašili smo i ona nam pokaza ulaz u podzemlje koji je bio zaista besprijekorno prikriven gu-

sto isprepletenim granjem zakrčljalih planinskih četina-
ra.

»Ja ću prva... A kad dođemo do blaga, neka ga zarobljenici iskopaju.«

Poglavica i ja zapalismo komad luči što smo ga uvijek imali uza se i krenusmo u mračan tunel. Taman kad smo zakoračili u potpuni mrak, Linda najedanput vrisne. Pomislih da se okliznula i sagnuh se da je prihvatim, ali mi ona, kao da se htjela uhvatiti da bi se pridigla, istragne luč iz ruke i baci je na mokru zemlju. Žar se cvrčeći ugasi i mi ostadosmo u potpunoj tami!

Dok je njezin vrisak još odjekivao podzemljem, banditi nas napadoše s leđa udarajući nas u mraku glavama, nogama i svezanim šakama. Nije to bio napad kojega bih se bojao, ali mi ono što vidjeh prema svjetlu koje je slabašno dopiralo od vrata tunela oduze dah: sa stro-
pa se naglo spustiše rešetke koje'dio tunela u kojem smo se za-
tekli pretvoriše u dobro zatvo-
renu ćeliju.

»Svjetla!« bilo je prvo što mi je palo na um.

Jedan od razbojnika reče da ima upaljač u džepu – da će ga pronaći ako mu oslobodim ruke. Nije bilo druge: pipkajući u mraku, prerezah mu veze oko zglobova. Kad je slabašan plamen upaljača osvijetlio jamu, vidjeh da su nas zatvorili s pomoću nekakvoga mehanizma koji se morao aktivirati odnekud izvana.

»Slabo ćemo se tim žiškom pomoći«, reče Wanomeh. »Treba napraviti baklju koja će nam duže svijetliti...«

»Hm, ne bih rekao da ne valja

stijenj upaljača«, rekoh videći da plamen biva sve slabijim. »Kao da nekakav plin onemogućava gorenje!...«

»Još ćemo se i podaviti tu!« uzvikne poglavica. »Moramo hitro naći put iz ove grobnice.«

Uto se žižak upaljača potpuno ugasi. Vjerujući da ću ga moći opet upaliti, naredih razbojniku da otrgne rukav svoje bluze i smota ga kako bismo napravili nekakvu baklju. On to i učini, našto ja opet kresnuh i – koje li sreće! – uspjeh pripaliti tkaninu.

Sad smo dobro vidjeli u kakvu smo stupicu dospjeli. Prema izlazu put nam bijaše prepriječen tvrdom rešetkom od željeznih šipki tako gusto isprepletenih da kroz rupe tog rešeta nije mogla proći ruka odrasla čovjeka. Na drugoj strani, prema navodnom izlazu iz tunela s druge strane brda, put nam je bio zatvoren dvjema golemim kamenim pločama koje se, kližući na nevidljivim kotačićima, bjehu zatvorile poput najtvrdih zatvorskih vrata. A sve to stavila je u pogon jedna nježna ženska ruka!

Wanomeh vidje da iz zamke možemo samo ako upotrijebimo svu snagu nas petorice, pa odriješi uze i ostaloj dvojici bandita. Bivši ljudi Crnorukoga, isti oni koji su palili i žarili utjerujući strah u kosti farmerima i lovcima, pokazaše se u toj gadnoj situaciji kukavicama! Obuzeti panikom mlatarali su šakama po tvrdoj stijeni i pokušavali udarcima ramena provali rešetkasta vrata tunela tako da sam se, usprkos svim nevoljama, počeo glasno smijati njihovu kukavičluku.

Dok sam smišljao što bi se

dalo učiniti, iznenada začujem s druge strane kamenih vratiju nekakvo stenjanje.

»Sablast!« zavapi jedan od razbojnika. »Tu ima duhova... onih koji su skončali u tunelu prije nas.«

»Koješta! Šuti, kukavice«, dreknuh na nj pokušavajući odgonetati porijeklo tog zvuka.

»Linda!« usklikne Wanomeh prigušeno. Složih se – zaista, bješe to njezin glas, jedva čujan kroz debelu kamenu ploču.

»Dovraga!... Stvari stoje gore nego što sam mislio. Djevojka je dublje u tunelu, jače izložena plinu. A mehanizam za dizanje zapreka je s vanjske strane...« zaključih dok mi se leden обруč nelagode stezao oko tjemena.

»Lijepo ste nas usosili! Da vas vrag nosi na ovom i na onom svijetu...« siktao je jedan od bandita.

»Mi!? Usosili ste se sami, vašom nezasitnom glađu za zlatom«, odvrati Wanomeh hladnokrvno. Očito je kanio svaku buduću diskusiju o zaslugama za upadanje u stupicu presjeći težim argumentima od verbalnih.

Dok je rukav razbojnikove košulje dogorijevao bacajući sve slabije svjetlo po kamenim zidovima naše tamnice, Lindino zapomaganje prijede u jedva čujno stenjanje. Osjetim u nosnicama miris plina... i istoga trena mi sine da bismo mogli jedno završiti ako njegova mješavina s ostacima kisika u podzemlju bude zapaljiva i eksplozivna. Linda, jedina koja je znala čime i kako se aktivira meha-

nizam za otvaranje ćelije, bila je s druge strane, očito već na granici besvijesti.

»Recite nam gdje je poluga!... Kako se diže?...« vikao sam i sam se gušeći plinom koji se s poda prostorije dizao prema stropu. »Možemo li iznutra otvoriti?...«

U strahu počeh udarati šakama po kamenoj ploči, ali s druge strane nije dolazilo ništa osim jedva čujna jecanja. Glupa li završetka!...

Objesih tinjajuću baklju pod sam strop izbe da plamen ne dođe u dodir s plinom. Razbojnici su već bili zahvaćeni potpunim očajem. Onemoćali i napola ugušeni stajali su oslonjeni o zidove lica smrtno blijedih čak i u rumenoj svjetlosti plamčaka.

»Moramo gasiti baklju«, rekoh. »Inače, ode sve dovraga.«

Slijedećeg trenutka zavlada u prostoriji potpun mrak... i začu se nekakva grmljavina iz dubine brda, kao da dolazi potres!

Shvatih da se to pomiču one kamene ploče. I odista – trenutak kasnije nađosmo se obasjani nekakvim tinjajućim svjetlom, a pred nama se stvori – Crno Oko s onemoćalom Lindom na rukama.

Wanomeh i ja umalo ne popadasmo s nogu od čuda, a razbojnici, dijelom već ugušene svijesti, živnuše iako nisu razumijeli što se događa. Crno Oko u hipu drmne nogom o jedno mjesto u podu i željezna rešetka se počne dizati uz zaglušujuću škripu i cviljenje.

VIA

LASO

EVA

erotika

SUPERSTRIP

Tom i Jerry

M

STARUS

MAGAZIN

erotika

Svaki
tjedan

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svaki
14 dana

Svakog
13. u mjesecu

Svakog
5. u mjesecu

Izlazi
povremeno

Svaki mjesec

»Van!« pogurah bandite vadeći iz džepa nove vezice kojima im svezah ruke prije nego što su mogli pružiti bilo kakav otpor. Pred vratima tunela Rarov konj je mirno pasao kao da je s ljudima oko njega cijelo to vrijeme sve bilo u najboljem redu. Posjeli smo na nj djevojku koja još nije došla svijesti.

»Za mnom. U moju kolibu«, reče Indijanac; poslušasmo ga ne videći što bismo drugo mogli učiniti u tom trenutku.

Kad smo se uzverali uza stijenje do njegove nastambe, vrač položi djevojku na svoj ležaj od lišća i počne hitro pretraživati svoju zbirku napitaka. Najzad nađe ono što je tražio – nekakav sirup u boci od pečene gline, i kapnuvši tri kapi te guste tekućine na drvenu žlicu prinese lijek djevojčinim ustima.

Čim joj je napitak kliznuo niz grlo, djevojka se najprije žestoko iskašlja, a zatim otvori oči zapanjeno obuhvativši izbu i ljude u njoj. Licem joj prođe grimasa koja je kazivala da Indijančeva ljekarija ima najgadniji okus što se da zamisliti – ali, djelovala je. Štoviše, Linda čak porumenje od srama susrevši se s mojim pogledom. Obori oči i prošapta:

»Oh... Kako da vam objasnim, a da me ne shvatite pogrešno?... Nisam to učinila svojevrijedno.«

»Nego čijom voljom!?« iznenandih se.

»Moga oca...«

»Vašega oca!?« uzviknuh ne shvaćajući što bi on imao s tim.

»Htjela sam mu pomoći. Njemu treba liječenje... kod najboljih liječnika«, objasni Linda pokunjeno. »Željela sam da opet bude zdravoga uma, da može misliti, živjeti s nama, biti čovjekom...«

»I da biste ostvarili taj cilj nije vam bilo teško otjerati u smrt petoricu ljudi!« prasnuh izvan sebe od bijesa. »Ne, djevojko, takav postupak se ne može opravdati nikakvom ljubavlju prema ocu. Osim toga, nema lijeka ni liječnika, a niti novca koji može izliječiti njegov davno oštećeni mozak.«

»Nije istina!« vrisne djevojka očajnički zarivši lice u dlanove.

»Na žalost, jest«, rekoh nemajući milosti prema toj amoralnoj mladoj ženi. »K tome, ni najplemenitijim namjerama ne može se opravdati razbojstvo, pljačka i ubijanje ljudi. Zlato treba vratiti onim ljudima čije je. Oni su vam dužni pravičnu nagradu, a i ta će biti dovoljna da svom ocu pomognete onoliko koliko se njemu može pomoći.«

Djevojka me pogleda s nevjericom u očima.

»A... ako vam kažem gdje je zlato... vi ćete zaboraviti to što sam vam priredila?«

»Ako nam kažeš... vjerojatno da«, odgovori Wanomeh umjesto mene. Indijanac je govorio hladnokrvno kao da pred njim ne stoji osoba čijom zlom namjerom je umalo bio lišen života i to na okrutan način.

•Dobro, hajdemo. Ovoga puta zaista...• reče Linda ustajući s vračeve postelje.

Dok su se razbojnici, djevojka i Wanomeh pripremali za pokret, odvedem vrača u stranu da bi mi objasnio kako se stvorio u tunelu. Mješavinom polurazumljivih riječi, gesta i crteža po stijeni objasni mi da je najprije vidio kaubojeva konja pred tunelom i zaključio da je netko ušao unutra. Zatim je čuo kad se spustila rešetka i zaključio da je među onima u jami i netko tko se htio riješiti ostalih. S vanjske strane nije mogao ništa učiniti, pa je trčeći brdom što su ga noge nosile – u vrijeme kad smo mi palili baklju od banditove bluze i očekivali smrt od trovanja plinom – došao do izlaza i bauljajući po mraku napipao mehanizam za otvaranje onih kamenih vrata. Pred njima je posrnuo preko Lindinoga tijela... Djevojka je znala kako se aktivira mehanizam, ali opijena plinom nije mogla u mraku napipati polugu.

Zahvalismo mu što nas je spasio – on odvrati da mu je to velika čast i zadovoljstvo – i krenusmo za Lindom nadajući se da neće ponoviti svoje ranije greške.

Nebo se već smračilo od niskih oblaka, a vršcima stjenovitih brda vjetar je zviždao svoju sablasnu pjesmu. U kanjonu su vrtlozi zraka povremeno dizali pijesak uvis, a granje rijetkoga drveća gotovo se lomilo od sili-
ne vjetra. Dok smo silazili prema dolini sjetih se da samo nas šestoro i Crno Oko znamo za tunel i čudesni mehanizam u njemu. Kao što nisu znali za nj

prije nego što ih je Linda dovela ovamo, razbojnici očito nisu dijelili ni ostale tajne svojega vođe sa crnim rukavicama. Wanomeh i ja također nismo znali za tunel – ali smo zato znali sve što se zbilo u posljednjih deset godina u tom kraju, a u vrijeme akcije u Kanjonu duhova upoznali smo valjano i to sablasno mjesto. Pa ipak, kad je djevojka opet krenula prema tunelu, nisam mogao savladati svoje čuđenje:

•Kamo sad!?

•U podzemlje, reče ona kao da ne saopćava ništa neobično.

•Zlato je zaista tamo... samo što sam vam prošloga puta onemogućila da doprete do njega.

Uđosmo tako još jedanput u jamu zlokobno crnog otvora.

Čim smo zašli pod njezin kameni strop, spustiše se prve kapi kiše koje u trenu okvasiše prašinu i stijenje užareno od po-
dnevnoga sunca.

•Blago je zakopano tu desno, reče djevojka pokazujući pod tunela uz desni zid. •Zemlja je nabijena i navaljeno je teško kamenje. Treba kopati.

•Ako budemo sad kopali, jama će se istodobno puniti vodom. Da pričekamo da pljusak prođe?• rekoh u nedoumici.

•Mislim da je razumnije odmah kopati, reče poglavica.

•Kasnije vode može biti u cijelome tunelu. Možda i preko pojasa...

•Onda, na posao, rekoh oštro trojici razbojnika odvezujući im ruke. •Iskopavanje blaga

je vanredno zanimljiv posao... a pokušate li s kakvim trikovima, lešinari u kanjonu će se goštititi kao nikada!«.

Ozlojeđeno mrmljajući trojka počne kopati na mjestu koje je Linda označila, ne hajući za kišu jer su mračne cijevi naših revolvera bile jačom prijetnjom od bilo kakve nepogode.

Wanomeh i ja neko smo vrijeme motrili njihov rad, a onda se gotovo istodobno zgledasmo čuvši uplašeno rzanje kaubojevoga konja. Životinja bijaše došla na vrata tunela nervozno kopajući zemlju desnom prednjom nogom. Pomislih da mu ne prija hladna kiša pa ga pokušah skloniti pod jednu izbočenu liticu, ali se Rafov konj vrati k nama poput zastrašena kučeta.

Istodobno osjetih u zraku vonj sumpora. Vjerojatno potječući od munja što su udarale po okolnim visovima, taj miris mijesao se s još zamjetnim vonjem zemnoga plina koji je kuljao iz dubine tunela.

«Brže kopajte!» izderah se na razbojnike.

Nemajući boljega alata od ulomljenih grana, banditi su se gadno mučili, sporo napredovali kroz tvrdo nabijenu zemlju i znojili se od napora tako da su bili mokri — po leđima od znoja, a dolje od vode što se slijevala sa stijenja. Najzad natrapaše svojim palicama na nešto tvrdo — bio je to sanduk pun platnenih vrećica sa zlatnim grumenčićima i prahom.

«Zlato! Imamo ga!» povikaše oni oduševljeni nalazom.

U tom trenutku udari grom u stablo u neposrednoj blizini tunela. Grmljavina se razleže kanjonom odjekujući dugo o golemo stijenje. Banditi kao da ništa nisu čuli ni vidjeli: obuzeti zlatnom groznicom počеше trpati vrećice sebi u njedra.

«Hej, što to radite?» zaurlah.
«Zlato mora u bisage! Hej...»

Međutim, oni se nisu obazirali na moje naređenje. Očiju zažarenih od pomame za blagom, gutali su zlato što su ga vadili iz vodom ispunjene jame i gurali kesice u džepove, rukave, njedra. Vidjeh da će biti zla, da banditska trojka ni najmanje ne mari za moja upozorenja.

Taman sam htio ispaliti jedan hitac u zrak da ih opomenem, kad grom opet grune u neposrednoj blizini. Wanomeh, Linda i ja popadасmo na zemlju od zračnog pritiska — a banditi, iskočivši iz jame, potrčаше nakrcani zlatom prema unutrašnjosti tunela.

«Ne! Vratite se! Srljate u propast!» povikah za njima naslućujući što se može desiti. Razbojnicima nije bilo ni na kraj pameti poslušati me. Na njihovu štetu.

Slijedeća munja prasne još bliže nama — da nismo ležali na tlu, vjerojatno ne bismo bili preživjeli udar. Njezina iskra zapali zemni plin što se bio raširio oko ulaza u tunel i odjekne strahovita eksplozija. Još jedanput nas je čudo spasilo — sama sreća što nas je udar грома odbacio nešto postrance od vrata podzemlja. Da smo bili izloženi udaru plina, bili bismo

TRAG
SERIJA KRIMINALISTIČKIH BESTSELERA U DŽEPNOJ
KNJIZI!

Glasovita djela u dostupnim izdanjima svakog 13.
u mjesecu, na povećanom broju stranica!
»Vjesnikova« biblioteka TRAG opravdava književnu
vrijednost trivijalnog žanra krimića!

prošli kao i banditi: detonacija je izbacila njihova tijela iz jame i tresnula njima o hrid udaljenu najmanje dvadeset metara od otvora.

Ležeći na zemlji pretvorenoj u žitak mulj, napola zatrpan ulomcima kamenja, krhotinama grana i svime što je eksplozija digla u zrak, čuo sam kroz jeku grmljavine i šum kapi samo bolno njištanje kaubojevoga konja. Prestrašena životinja galopirala je sumanuto tamo-amo kanjonom koji se pretvarao u blatnjavu stupicu.

Ustadoh, a Wanomeh i Linda za mnom. Bez riječi smo prikupili vrećice sa zlatom što su se razasule uokolo. Nakon nekoliko uzaludnih pokušaja, Linda uspije uhvatiti i smiriti Rafovog konja, pa strpasmo zlato u bisage što su bile obješene preko njegovih mokrih sapi.

Zatim poglavica i ja pokopasmo razbojnice u jamu koju su sami iskopali i u kojoj je, u mulju i kaljavoj vodi, zacijelo bilo još zrnaca i zlatnoga praha. Ono za čime su žudili cijeloga života ostvarilo im se nakon smrti kojoj su sami pridonijeli svojom nezajažljivom požudom: našli su se doslovce zatrpani zlatom.

Kiša je popuštala i nas troje, šuteći pod dojmom svega što se dogodilo, krenusmo prema kolibi na ulasku u kanjon. Kad smo prolazili pored kamene humke pod kojom su ležale kosti obješenoga člana bande pravoga Crnorukog, Linda zamjetno protrne, a meni lakne jer se sjetih da nema više zabranjeno-

ga područja branjenog otrovnim strelicama Crnoga Oka.

Nije bilo više ni Hippolyta Warnbrighta u kanjonu.

Linda kao da je čitala moje misli. Okrene mi se i reče s osmijehom u uglu usana – prvim njezinim smješkom što ga vidjeh od onoga dana kada smo zajedno izjahali iz Grant Hilla:

»Eto... sve je gotovo. Za uvijek...«

»Da, i neka je tako«, reče Wanomeh. »Da su neki ljudi malo čvršće držali u rukama konce vlastitih sudbina, moglo je biti gotovo i ranije. S manje krvi i mrtvih glava...«

»Eh, da jesu. Da su mogli, bolje reći...« uzdahne djevojka.

I tako, dođe kraj našoj pustolovini.

Vratili smo Rafu njegovog dorata – i to natovarenog blagom višestruko većim od onoga što ga je banda Crnorukoga prije deset godina iznijela iz banke u Grant Hillu. Bili su tu i grumeni što ih je Johny Warmbright opljačkao za vrijeme svojih prepada diljem Zapada. Dio dadoh Lindi, dio kauboj, a Wanomeh i ja uzesmo ono što smo smatrali pravičnom naknadom za naš trud i izgubljeno vrijeme.

Kad smo krenuli prema Grant Hillu, na začelju naše kolone jahali su gospođa Warnbright i njezin umobolni muž.

Ona i kćer su odlučile odvesti ga u New York, najboljim liječnicima koje mogu naći, da bi

mu vratili barem dio razuma i svijesti.

U brdima je ostao samo stari indijanski vrač Crno Oko. Nemajući više koga štititi, on je odlučio priključiti se ponovo svo- me plemenu. Njegovo poznavanje ljekovitih trava, ali i načina pripremanja bojnih otrova, bit će cijenjeno sve dok ga Veliki Manitu ne pozove u vječna lovišta.

Kad smo nekoliko godina kasnije Wanomeh i ja opet naba-

sali u taj kraj, vidjesmo da se koliba u kanjonu urušila, da su Simmonsovi podigli nove zgrade, veće i punije stokom nego ranije, kao i da je Raf najpopularniji pripovjedač što ga je Zapad ikada znao. Najzad, on više nije pričao ono što je čuo od drugih, nego i o zbivanjima u kojima je sam sudjelovao. Svrativši kod staroga Cludyja zamijetismo još jednu novost: vraćenim zlatom nabavio je nove i čvrste stolce!

SUPERSTRIP BIBLIOTEKA

alan ford

**Svakih četrnaest dana nove duhovite
dogodovštine Grupe TNT koja je
osvojila čitatelje širom naše zemlje!**

Potražite na svim kioscima!

U PRIPREMI

Leo P. Kelley:
POMOĆNIK CIMARRON

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 7020 d, a za šest mjeseci 3510 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: SOUR »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-1216, za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00.

Uplata na devizni račun 30301 – 620 – 16 – 25731 – 3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačke banke, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 1973. od 26. XI 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

Novi broj. na kioscima !